BIATEC

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Odborný bankový časopis Október 1993 Ročník 1 Cena 6 Sk

Hotovosť v pohotovosti.

S platobnou kartou Všeobecnej úverovej banky získavate prístup k Vášmu účtu kedykoľvek.

● Svoje peniaze máte vždy so sebou, hoci nemusíte mať pri sebe hotovosť.

● Platobná karta VÚB Vám umožní vyberať peniaze v širokej sieti bankomatov VÚB na Slovensku s označením CIRRUS. ● O Vaše peniaze na účte sa nemusíte obávať ani pri strate karty či jej odcudzení, pretože je zabezpečená kódom, ktorý poznáte iba Vy. ● S platobnou kartou sa stanete nezávislejšími a neprekvapia Vás ani nepredvídané výdaje.

● V dohodnutom rámci môžete celkom jednoducho čerpať krátkodobú pôžičku, ktorú z ďalšieho príjmu čiastočne alebo úplne vyrovnáte.

● Platobnú kartu VÚB vydávame k osobným účtom obyvateľov a k bežným účtom podnikateľov, firiem a organizácií. ● Ak ste si zvykli žiť bez hotovosti, s platobnou kartou VÚB to bude istejšie a pohodlnejšie.

Rátajte s nami.

VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA

Obsah

Ekonomika a financie sú spojené nádoby 4
Po Washingtone optimisticky,
ale zodpovedne 9
Moderné bankovníctvo 10
Banky a regióny 12
Manažér mestských samospráv 14
Slovensko a zahraničné kapitálové trhy 17
Obnova činnosti banky po havárii 18
Premiéra sa vydarila 20
Dvojročné jubileum
Slovenskej záručnej banky 22
Euromarket Award - cena najlepším 23
Madona Majstra Pavla
na novej stokorunáčke 24

Contents

Finance and the Economy:
Two Sides of the Same Coin 4

After Washington We Are
Optimistic but Prudent 9

Modern Banking 10

Banks and Regions 12

The Bank of Municipalities 14

Slovakia and Foreign
Capital Markets 17

Renewal of Banking Activities
after Breakdowns 18

FINEX '93 Was a Success 20

The Second Anniversary of the
Slovak Guarantee Bank 22

Euromarket Award:
A Prize for the Best 23

Master Pavol's Madonna on the
New 100 Sk Banknote 24

Inhalt

Wirtschaft und Finanzen sind
kommunizierende Gefässe 4

Nach Rückkehr aus Washington
optimistisch,
aber verantwortungsvoll 9

Modernes Bankwesen 10

Banken und Regionen 12

Bank der Kommunalverwaltung ... 14

Slowakei und ausländische
Kapitalmärkte 17

Wiederaufbau der Banktätig-
keit nach einer Havarie 18

Die Premiere ist gelungen 20

Zweites Jubiläum der
Slowakischen Garantiebank 22

Euromarket Award
- Preis für die Besten 23

Meisters Pavol Madonnenbild
auf der 100 Sk-Banknote 24

BIATEC
odborný bankový časopis

október 1993

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Redakčná rada:
Ing. Marián Tkáč, CSc. (predseda),
Ing. Jozef Kreutz, Ing. Štefan Králik,
Ing. Monika Siegelová,
Mgr. Soňa Babincová, Ing. František
Szikhart, Ing. Rudolf Autner,
Ing. Adam Celušák, CSc., Ing. Vladimír
Valach, Ing. Miroslav Littmann, Elena
Ondriašová, Ing. Gabriela Miklóšová,
Ing. Egon Hlavatý, DrSc.,
Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc.

Redakcia:
šéfredaktorka
Mgr. Soňa Babincová
zástupkyňa šéfredaktorky
Ing. Alica Polónyiová
výtvarná redaktorka
Katarína Krošláková

Adresa redakcie:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2
818 54 Bratislava
tel.: 210 3400, 210 3034, 210 4406
fax: 210 3035

Bežný účet NBS Bratislava:
916-67288-002/0720

Ročné predplatné: 72 Sk

Tlač a distribúcia:
VORX, spol. s r. o.
Iljušinova 2
851 01 Bratislava

Termín odovzdania rukopisov:
14. 10. 1993

Dátum vydania: 22. 10. 1993

Podávanie novinových zásielok povolené
Riaditeľstvom pôšt Bratislava
pod. č. 830 zo dňa 16. 3. 1993

Registračné číslo:
MK SR 698/92

1. str. obálky:
Nové Slovenské bankovky a mince
Foto: Ivo Binder

EKONOMIKA A FINANCIE SÚ SPOJENÉ NÁDOBY

- Zvyšovanie devízových rezerv
- Stabilita meny
- Emisia peňazí
- Pomoc komerčným bankám
- Kontakty so zahraničím

O rozhovor na tieto pálčivé otázky, ktoré bezprostredne súvisia s celkovou ekonomickou situáciou Slovenska, s jeho medzinárodným postavením, ale aj so životnou úrovňou obyvateľov našej mladej republiky, sme požiadali guvernéra Národnej banky Slovenska Vladimíra Masára.

• Pán guvernér, v polovici septembra ste našu verejnosť informovali o prvej emisii obligácií Národnej banky Slovenska na zahraničných kapitálových trhoch. Aké sú konkrétne prínosy tejto emisie?

V súvislosti s prvou emisiou obligácií Národnej banky Slovenska na svetových kapitálových trhoch možno hovoriť o dvoch rovinách významu pre Slovensko.

Prvá - finančná rovina súvisí s bezprostredným zvýšením devízových rezerv Národnej banky Slovenska a stability našej meny. Emisia bondov sa uskutočnila na komerčných princípoch prostredníctvom firmy Nomura International plc. u inštitucionálnych investorov v Európe a Ázii. Realizovala sa v dvoch tranšiach s päť a sedemročnou dobou splatnosti. Celý výnos z tejto emisie vo výške 240 mil. USD sa použil na posilnenie devízových rezerv Národnej banky Slovenska. Stav devízových rezerv našej centrálnej banky sa tak zvýšil na vyše 570 mil. USD a dosiahol objem trojmesačných dovozov, čo je odporúčaná pracovná úroveň. Keď ho porovnáme s najnižším stavom vo februári tohto roku, teda v čase menovej odluky, keď devízové rezervy Národnej banky Slovenska dosahovali necelých 132 mil. USD, je to skutočne výrazný nárast.

Druhá rovina významu tejto emisie pre Slovensko je rovina informačná. Svedčí o určitej dôvere zahraničných investorov slovenskej polike. Investori, ktorí kúpili naše obligácie, boli presvedčení, že Slovensko je schopné tieto peniaze vrátiť a že mu možno dôverovať. A to je veľmi dôležitý signál, ktorý svedčí o tom, že sa imidž Slovenska vyvíja pozitívnym smerom.

• Emisia obligácií teda prispela aj k stabilizácii našej meny. Aké ďalšie opatrenia sa v tejto oblasti uskutočnili?

Určité opatrenia na stabilitu slovenskej meny sa prijali hneď pri jej vzniku, teda vo februári tohto roku. Mám na mysli najmä opatrenie súvisiace so stanovením platobných podmienok . Na stabilizáciu slovenskej koruny vplýva aj výsledok platobnej bilancie Slovenska, ktorá je v súčasnosti aktívna. Národná banka Slovenska vedie rokovania s Medzinárodným menovým fondom a Svetovou bankou o získaní ďalších dodatkových zdrojov, ktoré má v úmysle použiť na podporu platobnej bilancie. O kofinancovanie, čiže spolufinancovanie určitých projektov v rámci misie Svetovej banky, sme požiadali aj zástupcov EXIM Bank of Japan, ktorí sa zúčastnili na rokovaní tejto misie na Slovensku. Počas návštevy v Japonsku som nadviazal na rozhovory s najvyššími predstaviteľmi EXIM Bank of Japan o pôžičke typu stand-by vo výške

33 mil. USD, ktorú by sme mali dostať v relatívne krátkom čase. Ide o časť pôžičky prisľúbenej ešte bývalému Česko-Slovensku. Koncom júla sme dostali prostredníctvom systémového transformačného úveru (STF) pôžičku vo výške 90 mil. USD a druhú, v rovnakej výške, očakávame do konca tohto roku. Svetová banka nám prisľúbila finančnú podporu vo výške približne 125-150 mil. USD a prebiehajú rokovania i s ďalšími potenciálnymi investormi.

• V poslednom čase sa vraví o nedostatku finančných zdrojov na Slovensku, a to najmä v súvislosti s úverovou politikou. Objavujú sa aj hlasy volajúce po emisii peňazí.

Úvahy o nedostatku finančných zdrojov a riešení tejto situácie ďalšou emisiou peňazí sú z hľadiska stability slovenskej meny nebezpečné. Emisia nekrytých peňazí má priamy dopad na infláciu, na znehodnotenie a destabilizáciu meny. Nestabilná mena negatívne pôsobí na rozvoj ekonomiky a odráža sa v každodennom živote občanov. Myslím si, že touto cestou by sme nemali ísť.

Nedostatok zdrojov je v prvom rade dôsledkom reálneho poklesu ich tvorby. Ďalším faktorom môže byť zlá štruktúra úverov, zlá kvalita úverového portfólia jednotlivých komerčných bánk. V minulosti sa množstvo úverov poskytlo na úplne iných princípoch, ako sú trhové, a dnes sa prejavujú problémy s ich návratnosťou. Časť týchto úverov je nenávratná, časť len ťažko návratná, niektoré sú prolongované, takže nedochádza k ich plynulému splácaniu a tým sa nevytvárajú likvidné zdroje, ktoré by sa dali použiť na poskytovanie nových úverov. Značná časť zdrojov sa použila na úverovanie neefektívnych projektov, čím sa obmedzili možnosti financovať skutočne efektívne a perspektívne projekty.

V tejto súvislosti treba vyriešiť otázky primárnych depozít a podporiť ich nárast vhodnou úrokovou politikou.

• Môže Národná banka Slovenska pomôcť komerčným bankám prekonať túto situáciu?

Jednou z foriem pomoci je aj mechanizmus reeskontu medzi centrálnou a komerčnou bankou, ktorý slúži na doplnenie zásob hotovosti komerčných bánk prostredníctvom zmenky. V tejto súvislosti si však treba uvedomiť, že zmenka nerieši otázku rizika. To znamená, že komerčná banka nesie za splatnosť zmenky rovnaké riziko ako za splatnosť úveru. Ak napr. banka nechce poskytnúť klientovi úver na pohľadávky, lebo mu neverí, alebo považuje tento úver za nenávratný a snaží sa ho nahradiť zmenkou, ktorú reeskontuje cez centrálnu banku, berie na seba riziko, že klient jej túto zmenku, ktorú centrálna banka vráti pred splatnosťou naspäť komerčnej banke, nezaplatí. Z toho vyplýva, že ak chceme zmenkami podporiť tie ekonomické subjekty, ktoré sa komerčným bankám javia ako rizikové, musíme v prvom rade vyriešiť otázku krytia rizika týchto menej solventných alebo rizikovejších subjektov.

• Pán guvernér, vieme, že kontakt so zahraničím je pre našu rozvíjajúcu sa ekonomiku veľmi dôležitý. Prednedávnom ste boli na pracovnej ceste v Kanade, zúčastnili ste sa na dôležitých rokovaniach vo Washingtone. Môžete nám povedať, kam a s akými zámermi sa chystáte v najbližšom období?

Ešte v októbri by som mal navštíviť Južnú Kóreu, ktorá patrí medzi krajiny s niekoľkoročnou stabilnou aktívnou bilanciou, čiže s vysokými aktívnymi zostatkami platobnej bilancie. Máme záujem nadviazať kontakty s centrálnou bankou i s najväčšími komerčnými bankami. Myslím si, že vzťahy s finančnými kruhmi tejto krajiny môžu byť obojstranne veľmi zaujímavé a užitočné.

Ďakujem za rozhovor.

Ing. Alica Polónyiová

Z vedenia banky

• Rokovanie 22. direktória Národnej banky Slovenska sa zaoberalo informáciou o očakávaných stratách z rizikových úverov v dôsledku bankrotov. Podľa vrchného riaditeľa bankového dohľadu Ing. Tibora Kašiaka sú odhady niektorých komerčných bánk príliš optimistické. K očakávaným zmenám treba pristupovať obozretnejšie. Ing. Kašiak upozornil aj na nedostatočnú štvorstupňovú škálu klasifikácie pri určovaní rizikovosti úverov. Vo vyspelých krajinách je táto škála oveľa širšia, čo umožňuje presnejšie ohodnotiť výšku rizika pri posudzovaní úverov.

• Desiate rokovanie Bankovej rady Národnej banky Slovenska sa konalo v Banskej Bystrici. Zástupcovia štyroch peňažných ústavov a pobočiek - Všeobecnej úverovej banky, a. s., Investičnej a rozvojovej banky, a. s., Agrobanky Praha, a. s., a Prvej komunálnej banky, a. s., informovali o svojich aktivitách v stredoslovenskom regióne.

Členovia Bankovej rady posúdili a schválili Organizačný poriadok Národnej banky Slovenska, ktorého súčasťou je i nová organizačná štruktúra. Rozšírila sa o dvoch vrchných riaditeľov - prezidiálneho a peňažného úseku. Otázky personálneho obsadenia neboli predmetom rokovania.

Banková rada schválila opatrenia o rozšírení úhrad vo voľne vymeniteľnej mene pri reexportných operáciách a vyhlášky, ktoré umožňujú dať do obehu nové slovenské bankovky s nominálnymi hodnotami 20 a 50 Sk.

• Jedenáste zasadnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska v zložení Ing. Vladimír Masár, Ing. Marián Tkáč, CSc., Ing. Marián Jusko, CSc., Ing. Ján Mathes a Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc., venovalo najväčšiu pozornosť Správe o menovom vývoji v Slovenskej republike za 1. polrok 1993. Členovia Bankovej rady konštatovali, že sa menový program v zásade darí plniť. Devízové rezervy rastú a Slovenská republika pravidelne spláca svoj devízový dlh voči zahraničným veriteľom.

Na rokovaní boli schválené návrhy vyhlášok Národnej banky Slovenska o stiahnutí z obehu desaťhalierových mincí z roku 1974 a 1991, dvojkorunových mincí z roku 1972 a 1991, ako aj päťkorunových mincí z roku 1966 a 1991. Banková rada schválila aj návrh plánu emisie pamätných mincí v hodnote 200, 500 a 5000 Sk a koncepciu vydávania obchodných mincí na rok 1994.

V súvislosti s prerokovaním postupu prijatia pôžičky od EXIM Bank of Japan kriticky hodnotila nezáujem niektorých obchodných bánk o devízové zdroje, napr. nečerpanie zdrojov od Európskej investičnej banky, určených na podporu podnikania.

-IP-

Spolupráca v oblasti dátovej komunikácie

Presnosť, rýchlosť a spoľahlivosť bankových služieb závisí od úrovne finančných a informačných tokov bankovej sústavy. Zosúladenie ich kvality s rastúcimi požiadavkami trhovej ekonomiky je podmienené vybudovaním spoľahlivej komunikačnej infraštruktúry v bankovom sektore.

S týmto zámerom vypracovalo Bankové zúčtovacie centrum Slovenska, a.s., projekt medzibankového komunikačného systému orientovaného na spoľahlivé zabezpečenie medzibankového zúčtovania, informačný servis bankám a ich klientom a elektronickú výmenu správ medzi jednotlivými bankami. Partnerom pri realizácii tohto projektu bude firma EuroTel, Bratislava. Mimoriadne významným prínosom tejto firmy bude vybudovanie viacnásobných zálohových systémov komunikačných prepojení, ktoré prakticky vylúčia nebezpečenstvo prerušenia činnosti.

Dňa 30.9.1993 podpísali zástupcovia oboch firiem - Ing. RNDr. Rudolf Požgay, CSc., generálny riaditeľ a.s. Bankové zúčtovacie centrum Slovenska, a pán Richard Lockwoad, hlavný výkonný riaditeľ firmy EUROTEL, exkluzívnu zmluvu o spolupráci v oblasti dátovej komunikácie pre medzibankový operačný systém.

Výročná konferencia Inštitútov bankového vzdelávania v strednej a východnej Európe.

Inštitút bankového vzdelávania Národnej banky Slovenska zorganizoval po prvý raz na Slovensku Výročnú konferenciu inštitútov bankového vzdelávania v strednej a východnej Európe, ktorá sa konala v dňoch 4.-6. 10. 1993 v malebnom prostredí zámočku v Dolnej Krupej, v Domove slovenských skladateľov. Minulý rok bolo usporiadateľom konferencie v Budapešti Medzinárodné vzdelávacie stredisko pre bankárov.

Konferencia je príležitosťou na stretnutie a výmenu skúseností reprezentantov jednotlivých inštitútov, ktoré pôsobia v bankovom vzdelávaní v strednej a východnej Európe. Súčasne vytvára možnosti na posúdenie vývoja vzdelávania v tomto pre ekonomiky všetkých štátov momoriadne dôležitom sektore a stanovenie strategických i okamžitých cieľov ďalšieho rozvoja.

Okrem zástupcov bankových inštitútov z Bulharska, Česka, Maďarska, Poľska, Rumunska, Ruska a Slovinska sa na konferencii zúčasnili predstavitelia zahraničných fondov a organizácií, ktoré poskytujú pomoc bankovému vzdelávaniu v krajinách strednej a východej Európy. Účasť reprezentantov Ministerstva financií USA, Know-How fondu britskej vlády, Komisie Európskych spoločenstiev, americkej Agentúry pre medzinárodný rozvoj, Belgickej bankovej asociácie, Európskej banky pre obnovu a rozvoj, francúzskeho Centra pre profesionálny vývoj bankárov, Európskej siete bankového vzdelávania, KPMG Peat Marwick z USA, nemeckého Zväzu pre bankové vzdelávanie a ďalších umožnila prediskutovať možnosti ďalšej spolupráce i konkrétnych foriem zahraničnej pomoci v nasledujúcom období, ako aj získať informácie o účinnosti a efektívnosti zahraničnej pomoci pri rozvoji bankových sektorov v jednotlivých krajinách strednej a východnej Európy.

Japonskí finančníci a bankári na Slovensku

V Inštitúte bankového vzdelávania Národnej banky Slovenska privítali v dňoch 19.-21. 9. 1993 reprezentantov Japonského centra pre medzinárodné financie a dvoch veľkých japonských bánk: Bank of Tokyo a Industrial Bank of Japan. Japonskí predstavitelia navštívili okrem Slovenska aj Poľsko, Česko a po krátkej návšteve Slovenska odcestovali do Maďarska a Ruska.

Počas návštevy v Bratislave pripravili pre zástupcov slovenského bankového sektora sériu troch krátkych seminárov pod spoločným názvom Rozvoj finančných trhov. Podujatie sa konalo v priestoroch Inštitútu bankového vzdelávania v Bratislave. Možnosť priameho kontaktu s predstaviteľmi japonských bankových a finančných kruhov využili reprezentanti všetkých slovenských komerčných bánk, Národnej banky Slovenska, Bankového zúčtovacieho centra, ako aj niektorých českých bánk, ktoré pôsobia na Slovensku. Pre 2-3 účastníkov podujatia pripravuje Japonské centrum pre medzinárodné informácie špeciálny trojtýždňový program v Japonsku. Súčasťou programu bude jednak kurz pre účastníkov z krajín strednej a východnej Európy, a tiež stáž priamo v japonských bankách. Vrámci rokovaní s riaditeľom Inštitútu Ing. Dušanom Garayom, CSc., ako aj s ďalšími pracovníkmi Inštitútu sa diskutovalo o možnosti budúcej spolupráce v oblasti bankového vzdelávania.

Pán Masunaga, zástupca prezidenta Japonského centra pre medzinárodné financie, spolu so svojimi spolupracovníkmi sa stretol tiež s predstaviteľmi Ministerstva financií SR, Ministerstva hospodárstva SR, Národnej banky Slovenska a Bankového zúčtovacieho centra. Predmetom rokovaní bola celková ekonomická situácia Slovenska a perspektívy vývoja jej jednotlivých ukazovateľov, situácia v slovenskom bankovníctve a finančníctve, ako aj možnosti vstupu japonského kapitálu do jednotlivých oblastí slovenskej ekonomiky a spolupráce so slovenskými bankovými a finančnými inštitúciami.

Mgr. Ľudmila Lipovská

Atraktívny projekt

Slovensko-americký podnikateľský fond (SAEF, FOND) je dcérskou spoločnosťou Českého a Slovenského Amerického podnikateľského fondu. Tento investičný fond si kladie za cieľ pomáhať transformácii slovenskej ekonomiky na trhovú. Misiou Fondu je podporovať rozvoj malých a stredných súkromých podnikov na Slovensku.

Výsledkom jednej z posledných investícií je výrobný program firmy ISTROCERA, s.r.o., vo Svätom Petri. Spracováva včelí vosk pre potreby hospodárstva Slovenskej republiky i na export. Vyrába tiež medzistienky zo včelieho vosku, zneškodňuje odpad zo spracovania včelieho vosku s pôsobnosťou v celej republike. Spoločnosť vznikla vlani 15. mája práve vďaka pomoci SAEF. Vznik firmy prispel k riešeniu nezamestnanosti v komárňanskom regione. V súčasnosti pracuje v ISTROCERE 15 zamestnancov. V procese reštrukturalizácie pracovných miest získala firma finančnú podporu programu PHARE.

-ra-

Opatrenia Národnej banky Slovenska z 23. 9. 1993 o rozšírení úhrad vo voľne vymeniteľnej mene pri reexportných operáciách

Národná banka Slovenska podľa ustanovenia § 31 ods. 2 písm. b) zákona Národnej rady SR č.566 /1992 o Národnej banke Slovenska a podľa § 13 ods. 3 devízového zákona č. 528/1990 Zb. v znení zákona č. 228/1992 Zb. (úplné znenie zákona č. 457/1992 Zb.), zákona Národnej rady SR č. 26/1993 Z. z., zákona Národnej rady SR č. 106/1993 Z. z. a zákona Národnej rady SR č. 161/1993 Z. z. a v súlade s článkom 2 Platobnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou v znení dodatku č. 1 k tejto zmluve určuje podmienky na usmerňovanie platobnej bilancie a postup devízových bánk pri vykonávaní úhrad vo voľne vymeniteľnej mene pri reexportných operáciách.

§ 1

Platby za dodávky tovaru a služieb, ktoré boli nakúpené v tretej krajine a odpredané bez následnej úpravy a zmeny vlastnej kvality dodaného tovaru a služieb subjektu druhej zmluvnej strany, a platby za dodávky tovaru a služieb, ktoré boli nakúpené subjektom jednej zmluvnej strany od subjektu druhej zmluvnej strany a odpredané bez následnej úpravy a zmeny vlastnej kvality odpredaného tovaru a služieb do tretej krajiny, budú uhradené vo voľne vymeniteľných menách, ak z inej dohody, ktorou sú obe zmluvné strany viazané, nevyplýva niečo iné.

§ 2

Za následnú úpravu a zmenu vlastnej kvality tovaru a služieb sa pre účely vykonávania uvedenej zmluvy nepovažuje najmä:

a) zmena balenia, balenie do menších a väčších celkov, prebalenie do iných foriem obalov,
b) manipulačné operácie,
c) nálepkovanie a značkovanie,
d) jednoduché miešanie výrobkov,
e) konzervácia a podobné postupy na ochranu tovaru,
f) kombinácia predchádzajúcich postupov.

§ 3

Ustanovenie § 1 sa nevzťahuje na dodávky tovaru alebo poskytovanie služieb, ktoré nakupuje jedna zmluvná strana od druhej zmluvnej strany a ktoré použije na kompletáciu finálnych výrobkov alebo komplexných služieb určených na export do tretích krajín. V týchto prípadoch úhrada subdodávok tovaru alebo služieb sa uskutoční podľa článku 1 Platobnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou.

§ 4

Na zúčtovanie inkás a platieb za dodávky tovaru a služieb [1] podľa tohto opatrenia sa bude používať platobný titul číslo 132 - reexportné operácie vo vzťahu k Českej republike. Týmto platobným titulom označí slovenský subjekt svoj vývoz a inkaso, resp. dovoz a platby vo vzťahu k subjektom Českej republiky.

§ 5

Devízové banky pri vykonávaní zúčtovania podľa § 4 sú povinné overiť správnosť použitia platobného titulu na základe predložených dokumentov.

§ 6

Ruší sa Opatrenie Národnej banky Slovenska na postup pri vykonávaní úhrad vo voľne vymeniteľných menách medzi Slovenskou republikou a Českou republikou, uverejnené v tlači 9. 2. 1992.

§ 7

Toto opatrenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Ing. Vladimír Masár
guvernér Národnej banky Slovenska

---

[1] Opatrenie Štátnej banky česko-slovenskej, ktorým sa určujú podmienky na usmerňovanie platobnej bilancie Českej a Slovenskej federatívnej republiky, uverejnené v čiastke 29/1992 Zb.

PO WASHINGTONE OPTIMISTICKY, ALE ZODPOVEDNE

Najvyšší predstavitelia Národnej banky Slovenska - guvernér Vladimír Masár a viceguvernér Marián Tkáč sa v dňoch 25.-30. septembra tohto roku zúčastnili na výročnom zasadnutí výboru guvernérov Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu vo Washingtone. V tejto súvislosti sme požiadali o rozhovor viceguvernéra Národnej banky Slovenska Mariána Tkáča.

• Pán viceguvernér, môžete naznačiť priority finančnej stratégie Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu na nasledujúce obdobie?

Zovšeobecnene možno povedať, že najvyššie finančné inštitúcie sveta sa usilujú v podstate o dve veci - o liberalizáciu trhu a podnikania a o prekonanie recesie a podnietenie ekonomického rozvoja. V súčasných podmienkach všeobecnej recesie, ku ktorej, podľa môjho názoru, došlo v dôsledku absencie nových projektov a myšlienok, je oživenie ekonomiky veľmi naliehavé. Čo sa týka liberalizácie, pomerne veľký priestor sa otvára práve v bývalých socialistických krajinách východnej Európy a na druhej strane sa prejavuje snaha pribrzdiť ju vo vyspelých kapitalistických krajinách. Prebieha uruguajské kolo rokovaní v rámci GATT o liberalizácii trhu v západnej Európe i na celom svete, zatiaľ však nie veľmi úspešne. Týmito otázkami sa zaoberali vo svojich vystúpeniach vo Washingtone najvyšší predstavitelia finančných inštitúcií - pán Preston zo Svetovej banky, pán Camdessus z Medzinárodného menového fondu, ale aj ostatní. Jedným z riešení je aj udržanie vnútornej konvertibility mien v bývalých socialistických krajinách.

• Aké je miesto bývalých socialistických krajín a osobitne Slovenska v tejto stratégii?

V stratégii medzinárodných finančných inštitúcií sú štáty rozdelené do určitých skupín. Známa je skupina najbohatších krajín sveta G 7, skupina ázijských, afrických štátov a iné. Slovensko je v osobitnej skupine štátov, ktoré transformujú plánom riadené ekonomiky na trhové. Možno povedať, že v rámci tejto skupiny máme dobré postavenie. Sme jedným z troch bývalých socialistických štátov, ktorým sa podarilo umiestniť na svetovom kapitálovom trhu svoje cenné papiere. Aj podľa hodnotenia Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky, práve Česko, Maďarsko a Slovensko sú krajiny, v ktorých je napriek všetkým pochybnostiam najlepšia ekonomická situácia z bývalých socialistických štátov.

• Okrem predstaviteľov Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky sa uskutočnili i rokovania so zástupcami Európskej banky pre obnovu a rozvoj. Predpokladám, že sa rokovalo aj o konkrétnych projektoch. Môžete niektoré z týchto projektov priblížiť našim čitateľom?

Ja osobne som sa nezúčastnil na rokovaní s predstaviteľmi Európskej banky, ale pokiaľ ide o projekty, ktoré sú aktuálne, patrí k nim priamy kapitálový vstup do niekoľkých slovenských bánk a vážne sa uvažuje o financovaní hlinikárne v Žiari nad Hronom. Je zaujímavé, že nielen táto banka, ale aj iné, Svetovú banku nevynímajúc, aktívne podporujú investície do infraštruktúry na Slovensku.

• Pripravuje sa dohoda so Svetovou bankou. Aká pozornosť sa v tejto dohode venuje privatizácii bankového sektora?

Svetová banka, ale aj Medzinárodný menový fond majú záujem, aby sme pokročili v oblasti privatizácie bankového sektora. V niektorých našich bankách má ešte stopercentnú účasť štát, takže s privatizáciou súhlasíme, ale na rozdiel od expertov Svetovej banky vidíme i určité úskalia tejto privatizácie. Jedným z nich je napríklad monopolné postavenie Slovenskej štátnej sporiteľne v oblasti vkladov obyvateľstva. Doposiaľ platí, že štát ručí za vklady v tejto banke, v iných však nie. Našou úlohou je zaviesť systém poistenia vkladov. Odstráni sa tak dosť významná brzda privatizácie Slovenskej štátnej sporiteľne a vklady obyvateľstva sa budú môcť rozložiť aj do iných bánk. Keby sa totiž sporiteľňa, ovládajúca až 90 % vkladov obyvateľstva dostala do súkromných rúk, zrejme by sa výraznejšie orientovala na poskytovanie úverov, čo by na druhej strane spôsobilo pokles možnosti ostatných bánk poskytovať úvery na základe medzibankových operácií.

• Vraveli sme, že aj vyspelé kapitalistické krajiny majú v súčasnosti problémy vyplávajúce zo všeobecnej recesie, ktoré sa prejavujú najmä rozpočtovými deficitmi a vysokou nezamestnanosťou. Môžeme od nich v tejto situácii očakávať pomoc?

Podľa môjho názoru, to, čo môžeme očakávať, je vzájomne výhodná spolupráca. Nenazval by som to pomocou, aj keď v určitom zmysle je takáto spolupráca pre nás pomocou. Nemôžeme však očakávať, že nám niekto niečo dá, alebo niekde zľaví. Ani zahraničné pôžičky nie sú univerzálnym riešením, treba ich splatiť, a to aj s úrokmi. Dôležitejšie je preto vytvoriť také podmienky, aby si k nám našiel cestu zahraničný kapitál. Okrem toho sa usilujeme o liberalizáciu trhu. Pre Slovensko by bolo napr. pomocou, keby západná Európa zrušila obmedzenia týkajúce sa vývozu našej ocele.

Naším úsilím je vybudovať trhové hospodárstvo, i keď podľa ústavy sociálne orientované, a čo najrýchlejšie sa zapojiť do medzinárodnej ekonomiky. Určitým povzbudením a dobrým signálom je skutočnosť, že sme vstúpili na svetový kapitálový trh a že investori z Japonska, ale aj z Európy prejavujú o nás záujem. A v tom vlastne vidím hlavný zdroj pomoci pre nás.

Ďakujem za rozhovor.

Ing. Alica Polónyiová

MODERNÉ BANKOVNÍCTVO

Ing. Vladimír Bachár
Devín banka, a.s.

Bankovníctvo, presnejšie úverovo-peňažná sféra, má nezastupiteľné miesto v transformácii slovenskej ekonomiky na trhové hospodárstvo. Koncentráciou a prerozdeľovaním zdrojov úverovo-peňažné inštitúcie určujú rýchlosť a šírku privatizácie, vývoj hospodárskej aktivity. Od fungovania úverovo-peňažnej sféry na Slovensku, predovšetkým jej dôveryhodnosti a efektívnosti, závisí v konečnom dôsledku aj príliv zahraničného kapitálu, vývoj menových rezerv, spokojnosť obyvateľstva.

Úverovo-peňažná sféra je súčasťou prostredia transformujúceho sa na trhovú ekonomiku. Možnosti tejto sféry sú dané vzájomnými interakciami s prostredím, schopnosťou adaptovať sa na vonkajšie prostredie - adaptovať sa v zmysle modernizácie, osvojenia si novej techniky a postupov, prístupu ku klientom atď.

V priemyselne vyspelých štátoch osemdesiate roky zaznamenali podstatné zmeny v činnosti úverovo-peňažných inštitúcií. Prenikaním výpočtovej techniky do peňažníctva, modernizáciou telekomunikácií, uplatnením moderného bankového softwaru rozširuje sa, zrýchľuje a skvalitňuje škála bankových služieb, zväčšuje sa rýchlosť obehu peňazí. Mení sa obsah peňažných agregátov, definícia masy a štruktúry obeživa, kvázi peňazí. Po novom sa rieši problém likvidity v národných ekonomikách a na medzinárodnej úrovni. Uvedené zmeny sa premietajú do bankových zákonov.

Svojou filozofiou i obsahom tieto zákony boli - a mnohé podnes sú - poplatné poznatkom z obdobia veľkej hospodárskej krízy tridsiatych rokov. Pod koncentrovaným vplyvom neoliberálnej filozofie, ale aj reálnych zmien v ekonomikách, osemdesiate roky vyústili do postupnej liberalizácie bankového zákonodarstva v priemyselne vyspelých štátoch. Liberalizácia prebiehala pod heslom homogenizácie, deregulácie a globalizácie peňažníctva. Zostrený konkurenčný boj, nové produkty a kvalitnejšie služby, ale aj početné bankroty úverovo-peňažných inštitúcií sú zákonitým dôsledkom adaptácie na nové podmienky. S novou situáciou sa museli vysporiadať, reštrukturalizovať sa, aj také inštitúcie, ako sú Security Pacific, Citicorp, Bankers Trust a iné. Reštrukturalizácia úverovo-peňažnej sféry prebieha aj v Európe a Ázii.

Postupné stieranie rozdielov medzi trhom peňazí a kapitálu je jedným z charakteristických znakov deregulácie a homogenizácie úverovo-peňažnej sféry. Investičná činnosť sa čoraz viac financuje pomocou cenných papierov. Komplikuje sa postavenie bánk a sporiteľne ako kontaktných miest - sprostredkovateľov úveru, ktoré ťažili z ohraničených informácií o zdrojoch, dopyte po peniazoch a cene peňazí. Globalizáciou zdrojov a ich použitia, rozsiahlym uplatnením výpočtovej techniky sú tieto informácie k dispozícii klientele.

Napriek uvedeným zmenám a postupujúcej homogenizácii úverovo-peňažných inštitúcií pretrvávajú na západe rozdiely medzi postavením bánk a nebankových úverovo-peňažných inštitúcií, najmä búrz cenných papierov v USA, Európe a Japonsku. V Európe sa kladie dôraz na zdroje, v USA a Japonsku na operácie na trhoch peňazí a kapitálu. Európa stavia na univerzálnom bankovníctve, v USA prevláda tendencia aj naďalej špecializovať činnosť úverovo-peňažných inštitúcií. Zároveň sa zvýrazňuje snaha obchodných bánk priblížiť sa k zdrojom, spojiť sa s poisťovňami.

Spojili sa, napríklad, Dresdner Bank s Allianz, Lloyds s Abbey Life a iné.

Deregulácia má takto bezprostredný dopad na činnosť úverovo-peňažných inštitúcií. Financovanie investičnej činnosti cennými papiermi ohraničuje sféru činnosti univerzálnych bánk. Posledné čoraz viac požadujú dereguláciu, možnosť aktívne podnikať na trhu cenných papierov. Snažia sa dominovať na novo sa utvárajúcich trhoch. Napriek jednoznačnej tendencii k deregulácii, homogenizácii a globalizácii trhov peňazí a kapitálu, pretrvávajú rozdiely medzi koncepciou bankovníctva v Nemecku a v ďalších štátoch. Vo Veľkej Británii a v USA sa kladie dôraz na operácie s cennými papiermi účastinárov, relatívne voľný prístup na trhy kapitálu a peňazí. V Nemecku naďalej pretrváva dôraz na financovanie pomocou úverov, úzke prepojenie bánk a priemyslu. Klientela dáva prednosť aktívam prinášajúcim fixné dôchodky. Striktná regulácia bankovej činnosti ohraničuje bankové produkty, schopnosť úverovo-peňažných inštitúcií adaptovať sa na moderné bankovníctvo, možnosti, ktoré sú spojené s demonetizáciou zlata a prechodom na elektronické peniaze.

Všetky tieto skutočnosti majú dôležitú úlohu pri rozhodovaní o budúcnosti slovenského bankovníctva a ekonomiky. Reštrukturalizácia slovenského bankovníctva má vyústiť do adaptácie na moderné podmienky, anticipácie trendov, ktoré jednoznačne vedú k deregulácii a následnej globalizácii. Preto sa treba rozhodnúť, či Slovensko bude postupovať priamočiaro a urýchli modernizáciu úverovo-peňažného systému, alebo pôjde zložitou cestou obchádzok, kopírovaním rozličných systémov.

Reštrukturalizácia bankovníctva v SR

Slovensko prevzalo z federácie bankový systém a zákonodarstvo poplatné centrálne riadenej ekonomike. Organizačná štruktúra bankovníctva vrátane novelizovaného zákona o ŠBČS a zákona o bankách vychádzali z predchádzajúcich úprav, vnášali prvky centrálne riadenej ekonomiky do peňažníctva.

Reštrukturalizácia bankovníctva a celej úverovo-peňažnej sféry v SR sa takto viaže na radikálny rozchod s minulosťou a na akceptovanie princípov trhového hospodárstva. Nová paradigma sa musí premietnuť do legislatívy, zákona o Národnej banke Slovenska, zákona o bankách, devízového zákona, zákona o cenných papieroch a do vykonávacích predpisov. Viaže sa na modernizáciu infraštruktúry, najmä telekomunikácií, softwarového a hardwarového vybavenia existujúcich bánk.

Osobitnú úlohu v tomto procese má úprava vzťahov medzi ústrednou bankou, bankovými a nebankovými úverovo-peňažnými inštitúciami.

Proces reštrukturalizácie sa spája s budovaním štátnosti, medzinárodného uznania úverovo-peňažných inštitúcií SR, s výstavbou moderných bánk schopných zabezpečiť požadované služby v zodpovedajúcej kvalite.

Cieľom reštrukturalizácie je:

- vybudovať ústrednú banku ako banku bánk koordinujúcu činnosť úverovo-peňažného sektora, zodpovedajúcu za peňažnú politiku, ktorú robí v súlade s národohospodárskou situáciou, zvolenými cieľmi a nástrojmi hospodárskej politiky,
- špecifikovať a definovať úlohy bankových a nebankových úverovo-peňažných inštitúcií v ekonomike Slovenska. Osobitnú pozornosť venovať úlohe bánk v privatizácii a pri formovaní modernej konkurencieschopnej ekonomiky. Zabezpečiť poistenie vkladov v primeranej výške,
- pri všeobecnom nedostatku zdrojov zamerať sa na tvorbu bankového systému, ktorí podporí rozvoj malých a stredných podnikov,
- podporiť tvorbu konkurenčného prostredia s cieľom diverzifikovať aktíva, ponúknuť širokú škálu kvalitných služieb klientele. Demonopolizácia bankovníctva sa bezprostredne spája s týmto postupom,
- vytvoriť podmienky na uplatnenie malých a stredných bánk, ktoré sa budú špecializovať na činnosti, v ktorých môžu uplatniť komparatívne výhody. Alternatívne zabezpečiť ponuku porovnateľných služieb rôznymi bankami,
- umožniť selektívny vstup zahraničných bánk a kapitálu do ekonomiky SR a tým prispieť k formovaniu konkurenčného prostredia,
- osobitnú pozornosť vyžadujú opatrenia na podporu súkromného a verejného sektora, exportu a menových transakcií,
- prostredníctvom rozličných foriem vzdelávania zabezpečiť dostatok kvalifikovaných pracovníkov pre bankový sektor.

Takto zameraná štrukturalizácia sa viaže na systémové opatrenia, previazanosť krokov na národohospodárskej úrovni, modelové riešenie, ktoré vychádza z predností a nedostatkov bankového sektora v SR a z tendencií, ktoré určujú vývoj na svetových trhoch peňazí a na predstavy o Slovensku a slovenskom bankovníctve v rokoch 1995 až 2000.

Záver

Z pohľadu tendencií a procesov, ktoré prebiehajú na svetových peňažných trhoch je Slovensko v pozícii regionálneho bankovníctva, ktoré nemôže ignorovať trendy vo svetovom hospodárstve. Tieto základné tendencie skôr či neskôr ovplyvnia aj úverovo-peňažný systém na Slovensku. O čo rýchlejšia bude adaptácia tohto systému na uvedené tendencie, o to efektívnejšie bude fungovanie slovenskej ekonomiky a jej začlenenie do svetového hospodárstva.

BANKY A REGIÓNY

Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc.
Ekonomická univerzita Bratislava

MOTÍVY PODNIKANIA BÁNK V REGIÓNOCH

Základný motív sa v prostredí trhovej ekonomiky odvíja od stavu ponuky bankových služieb a dopytu po bankových skužbách v regióne. Niekedy sa však redukuje len na otázku dopytu a ponuky peňazí. Ide o základný a najvšeobecnejší motív bankového podnikania - **dosahovanie zisku.** Na základe tohto motívu sa diferencujú jednotlivé regióny podľa kritéria trhovej atraktívnosti a podrobujú sa hlbšej analýze ďalších faktorov, ktoré podmieňujú rozhodnutie banky o vstupe do regiónu, ako je predpokladaná návratnosť úverov a investícií v regióne, ziskovosť budúcich bankových obchodov, investičná náročnosť vstupu banky do regiónu, možnosť presadiť sa na bankovom trhu v regióne a pod.

Tento motív je často určujúci pri rozhodovaní veľkých univerzálnych bánk o vstupe do regiónu. Vzhľadom na svoje veľké investičné možnosti, schopnosť preklenúť dočasný „rozbehový" pokles ziskovej marže, nie je pre tieto banky problém začať činnosť v regióne, ktorý zodpovedá ich komerčným predstavám. Na druhej strane si však treba uvedomiť, že kritéria týchto bánk sú náročné - vyhovujú im iba ekonomicky silné a perspektívne regióny.

Ďalším motívom bankového podnikania ja **preferencia likvidity** s cieľom minimalizovať riziko. Tento motív je typický pre depozitné banky s rozsiahlou a variabilnou sieťou pracovísk. Hlavným cieľom týchto bánk je získať voľné peňažné zdroje v regióne prostredníctvom pasívnych operácií a poskytnúť ich na využitie iným bankám.

Z hľadiska ziskovo menej atraktívnej klientely je rozhodujúci motív **poskytovania bankových služieb pre vybranú bankovú klientelu alebo región.** Na tento účel sa zakladajú špecializované banky miestneho významu na báze miestneho kapitálu. Ich existencia má veľký význam pre rozvoj bankovníctva mimo hlavných a podnikateľsky atraktívnych centier, resp. pre ziskovo menej atraktívnu klientelu v týchto centrách.

V systémoch s trhovou ekonomikou sa štát usiluje motivovať bankovú sústavu na podnikanie v **komerčne menej atraktívnych oblastiach.** Využíva na to buď priamo ministerstvo financií, alebo zakladá nekomerčné štátne peňažné inštitúcie. K typickým oblastiam prenikania štátneho záujmu do bankovníctva patrí najmä podpora poľnohospodárstva, zahraničného obchodu a bytovej výstavby.

V direktívne riadených ekonomikách dochádza k zoštátneniu komerčných bánk s následným presunom deficitnosti financovania štátnych potrieb na bankovú sústavu. Porušuje sa tak mechanizmus ohodnocovania rizika a zabezpečovania likvidity v komerčnom bankovníctve, čím sa vytvárajú podmienky na pokles efektívnosti a reprodukciu neefektívnych projektov. Snaha o dlhodobý rozvoj regiónu na báze štátnych bánk môže viesť k programovému zaostávaniu regiónu, čo však neznamená, že krátkodobý „štartovací" impulz zo strany štátu nemôže mať na urýchlenie rozvoja bankovníctva v regióne pozitívny vplyv.

REGIONÁLNE AKTIVITY BÁNK

Prvý kontakt banky s regiónom spočíva v jeho ohodnotení a v spresnení si vlastných potrieb a možností vo vzťahu k regiónu. Rozhodujúce sú dva základné faktory:

a/ **trhová atraktívnosť regiónu** - pri jej hodnotení dochádza nielen k analýze regiónu, ale aj k porovnaniu jeho trhovej atraktívnosti s inými regiónmi, v ktorých je rozvoj aktivity banky žiaduci;

b/ **schopnosť konkurovať v regióne** - banka posudzuje predovšetkým svoje možnosti vo vzťahu k aktivitám iných bánk v regióne. Rozhoduje sa pritom, či je schopná v regióne dosiahnuť výlučné postavenie, patriť medzi dominantné banky, alebo participovať v regióne. Ide jednak o komplexné zhodnotenie bankovej činnosti, jednak o analýzu konkurencieschopnosti jednotlivých bankových produktov.

Cieľom týchto vstupov je nájsť odpovede na otázky:

1/ čo chce banka v danom regióne

robiť a aké priestory a vybavenie potrebuje (projekt pôsobenia banky v regióne);
2/ koľko kapitálu potrebuje banka na realizáciu projektu svojho pôsobenia;
3/ z akých zdrojov sa budú uhrádzať náklady na projekt;
4/ akých pracovníkov bude banka potrebovať na zabezpečenie svojich aktivít v regióne (počet a profesijová štruktúra).

Výsledkom je zistenie vlastných reálnych možností a bariér podnikania v regióne. Na základe týchto informácií sa banka rozhodne, akou formou sa bude v regióne angažovať. Možnosti sú rôzne:

a/ vybuduje v regióne centrálu banky, bude v ňom koncentrovať rozhodujúcu časť svojich podnikateľských aktivít,

b/ bude sa kapitálovo podielať na založení sesterskej alebo dcérskej banky,

c/ zriadi v regióne filiálku, expozitúru alebo reprezentáciu,

d/ nebude vyvíjať v regióne nijaké podnikateľské aktivity.

Dôležité je aj určiť časový horizont pôsobenia banky v regióne.V prípade, že ide o dlhodobé aktivity (10 a viac rokov), vyplatí sa rozvinúť v regióne vlastnú investičnú činnosť (stavba alebo rekonštrukcia kúpenej budovy). Na zabezpečenie podmienok pre kratšie aktivity je výhodnejšie potrebné priestory prenajať.

Miera rizika, ktoré banka v regióne prijíma, rozhoduje, či bude v regióne pôsobiť pod svojím menom, alebo založí dcérsku spoločnosť pod iným menom, aby v prípade neúspechu neutrpelo meno banky. Časová náročnosť realizácie jednotlivých projektov je samozrejme rozdielna. Najnáročnejšie je založiť novú banku, kde prípravné práce súvisiace so založením trvajú asi dva roky, nábeh na plnohodnotnú činnosť trvá 3 - 5 rokov. Limitujúcim faktorom je najmä proces získavania kapitálu, príprava kvalifikovaných pracovníkov, ako aj priestorov pre činnosť banky a ich zariadenie, softwarové a hardwarové zabezpečenie bankových produktov.

ŠPECIFIKÁ ROZVOJA BANKOVNÍCTVA V SLOVENSKÝCH REGIÓNOCH

Za hlavný aspekt sa pokladá schopnosť bankovej sústavy a ďalších inštitúcií finančného trhu uspokojovať dopyt po bankových službách, resp. po iných službách v rámci finančného trhu v jednotlivých regiónoch. Z pohľadu bankovníctva ide o stupeň rozvoja bankovníctva jednotlivých regiónov Slovenska.

Dopyt po **bežných bankových službách**, ako je zabezpečovanie platobného styku, poskytovanie bankových úverov a sústredovanie vkladov, závisí od ekonomickej rozvinutosti konkrétnej oblasti (regiónu). V súčasnosti nie je dopyt po bežných bankových službách na Slovensku uspokojivý, čo často spôsobuje problémy v zabezpečovaní základných ekonomických činností. Možno hovoriť o nízkej úrovni rozvoja bankovníctva na Slovensku. Rozhodujúcu časť ponuky bankových služieb v regiónoch stále zabezpečujú filiálky a expozitúry veľkých bánk.

Vzrast ponuky bankových služieb limitujú hlavne tieto faktory:

- úroveň personálneho obsadenia bánk - ide jednak o kvantitatívny aspekt (počet pracovníkov v bankách nie je dostatočný), jednak o kvalitatívny aspekt (požiadavky na kvalifikáciu pracovníkov v bankách sú iné, náročnejšie);
- úroveň technického vybavenia bánk - ide najmä o potrebu computerizácie bankovníctva s cieľom vykonávať bankové služby v reálnom čase bez ohľadu na miesto vstupu do bankového systému;
- hustota a teritoriálne rozmiestnenie bánk, resp. ich pobočiek a filiálok. V tejto súvislosti možno hovoriť o koncentrácii bankovníctva v Bratislave (napriek tomu ani úroveň rozvoja bankovníctva v Bratislave nie je dostatočná).

Riešenie týchto otázok je investičné a časovo náročné, bariérou je aj nízka úroveň infraštruktúry (osobitne telekomunikačnej siete). Prudký vzrast dopytu preto nemôže uspokojiť ani okamžitý rast ponuky bankových služieb.

V prípade **špeciálnych bankových služieb** ide o uspokojovanie dopytu nad rámec bežných bankových služieb. Ako príklad možno uviesť **záručné banky**, ktoré sa špecializujú na poskytovanie bankových záruk, alebo **stavebné sporiteľne** orientujúce sa na dlhodobé účelové sporenie. Z bánk, ktoré sa špecializujú na určitú klientelu treba spomenúť **komunálne banky**. Hlavným cieľom komunálnych bánk je poskytovať bankové služby orgánom miestnych samosprávnych celkov, úverovanie ich rozpočtov. Umiestňovaním komunálnych obligácií na peňažnom trhu im pomáhajú získavať potrebné zdroje. Komunálna banka sa stáva manažérom mestských samospráv.

Komunálna banka nemôže byť koncipovaná ako banka maximálneho zisku. Jej hlavným poslaním je podpora podnikateľských aktivít v súlade so záujmami samosprávy, ktorá banku zriadila. Pôsobí ako katalyzátor, urýchľovač hospodárskeho rozvoja regiónu. Slúži na spájanie rôznych aktivít, motívov ekonomickej činnosti na princípe výhodnosti pre všetky zúčastnené strany.

Komunálne banky majú tradíciu najmä v Nemecku. Sú koncipované ako regionálne banky jednotlivých mestských aglomerácií. Na Slovensku vznikla Prvá komunálna banka so sídlom v Žiline, jej zakladateľmi sú aj ďalšie mestá: Považská Bystrica, Liptovský Hrádok, Bytča a obec Horná Maríková. Jej aktivity však majú širší teritoriálny záber, čo potvrdzuje otvorenie pobočky v Bratislave. Dostatočná koncentrácia ekonomického potenciálu na vznik klasickej regionálnej banky je v Bratislave, ďalej v regiónoch Košice - Prešov, Banská Bystrica - Zvolen a Poprad - Vysoké Tatry. Žilinský príklad širšieho zapojenia môžu využiť aj iné regióny.

MANAŽÉR MESTSKÝCH SAMOSPRÁV

Ing. Jozef Mihalík
Prvá komunálna banka, a.s.

Prvá komunálna banka, a. s., so sídlom v Žiline patrí medzi najmladšie banky Slovenska. Špecifickosť tejto banky predurčuje jej klientela a charakter financovania. Tak ako v iných sférach národného hospodárstva, aj v oblasti komunálneho finanancovania dochádza k výrazným zmenám. Postupným nahrádzaním dotácií zo štátneho rozpočtu financovaním z vlastných príjmov sa vytvárajú podmienky na získanie väčšej hospodárskej samostatnosti miest a obcí. Systém komunálneho financovania sa v roku 1993 zabezpečuje príjmami z daní z nehnuteľností, z miestnych daní a poplatkov, výnosmi z majetku obcí a dotáciami zo štátneho rozpočtu (len na krytie MHD a samosprávnych funkcií obcí s počtom do 5 000 obyvateľov). Celková bilancia príjmov a výdavkov miest a obcí je vyjadrená v sume 11,135 mld. Sk, z čoho predpokladaná výška vlastných príjmov v roku 1993 je 9,612 mld. Sk, čo vyjadruje na 86,3 % finančnú sebestačnosť obcí a miest. Výnosy dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti tvoria rozhodujúcu položku vlastných príjmov miest a obcí. Ekonomická nezávislosť vytvorená novým systémom prerozdeľovania daní núti predstaviteľov miest a obcí, aby vo väčšej miere realizovali podnikateľské aktivity. To viedlo ku vzniku Prvej komunálnej banky, a. s., so špecifickými obchodnými aktivitami.

KOMUNÁLNO-ROZVOJOVÉ ÚVERY

V oblasti úverovej činnosti sa banka zameriava na financovanie rozvojových programov miest a obcí. Počas prvých ôsmich mesiacov svojho pôsobenia poskytla Prvá komunálna banka, a.s., 120 úverov v celkovom objeme 580 mil. Sk. Ide najmä o úvery ekologického charakteru spojené s budovaním mestskej a obecnej infraštruktúry. Pri posudzovaní žiadosti o úver banka hodnotí bonitu žiadateľa z hľadiska výšky rozpočtu a reálnosti naplňania jednotlivých príjmových položiek. I keď klientela miest a obcí má s ohľadom na dane a poplatky garantované príjmy a riziko bankrotu, zmeny výrobného programu či straty odbytísk je nižšie ako u výrobných či obchodných podnikateľských subjektov, banka venuje mimoriadnu pozornosť preverovaniu schopnosti príjemcu úveru vrátiť požičané prostriedky. Banka poskytuje väčšinou strednodobé úvery so splatnosťou štyri roky. Nutnosť poskytovať strednodobé úvery vyplýva zo špecifických potrieb realizácie investičných akcií, ktoré nie sú predmetom splácania poskytnutého úveru a návratnosť úveru sa zabezpečuje príjmami z podieľových daní.

Komunálne banky poskytujú bankové služby orgánom miestnych samosprávnych celkov. Úverujú ich rozpočty, umiestňovaním komunálnych obligácií na peňažnom trhu im pomáhajú získavať potrebné zdroje, podporujú podnikateľské aktivity a urýchľujú hospodársky rozvoj regiónu.

V súčasnej zložitej situácii v oblasti zdrojov sa banka zameriava na získavanie primárnych zdrojov od miest a obcí.

I keď požiadavky miest a obcí na financovanie sú vyššie, ako sú ich zdrojové možnosti, banka má v úmysle vytvoriť systém využívania dočasne voľných prostriedkov na krytie investičných potrieb v procese realizácie rozvojových programov miest a obcí. Obviňovať banku z neposkytovania úverov možno len ťažko, vzhľadom na skutočnosť, že priemerný mesačný prírastok poskytnutých úverov je vyšší ako 100 mil. Sk. Špecializácia vytvára pre banku priestor na vytvorenie systému, ktorý na jednej strane zohľadňuje osobitosti financovania a na druhej strane umožňuje adresnejšie plniť požiadavky hlavnej klientely.

KOMUNÁLNE OBLIGÁCIE

Financovanie miest a obcí prostredníctvom komunálnych obligácií je najbežnejšou formou financovania miest v Západnej Európe a USA. Spôsob financovania upravujú legislatívne normy, ktoré investorom zabezpečujú výhodnú a bezpečnú formu investovania a mestám dlhodobé zdroje na obdobie 10 až 30 rokov. Emisiou komunálnych obligácií sa financujú veľké investičné projekty a odbremeňuje sa štátna pokladnica od priamych dotácií do verejného sektora.

Vzhľadom na dlhodobú absenciu komunálneho financovania na Slovensku, nie sú vytvorené potrebné legislatívne a motivačné predpoklady na úplné rozvinutie financovania prostredníctvom komunálnych dlhopisov. I napriek tomu prichádza Prvá komunálna banka, a.s., na slovenský kapitálový trh s mimoriadne výhodnou ponukou práve investícií do komunálnych obligácií. Hodnota sprostredkovanej emisie je 100 mil. Sk a slúži na financovanie trolejbusovej dopravy v meste Žiline. Výhodnosť emisie pre investorov zabezpečujú tieto skutočnosti: úroková sadzba je stanovená na 17,25 % p. a.(ročne) a ich predaj pod nominálnu hodnotu zabezpečí hrubý úrokový výnos 20,5 % p.a. počas päťročnej doby splatnosti. Za najzaujímavejšiu skutočnosť možno považovať, že Prvá komunálna banka, a.s., sa zaväzuje spätne odkúpiť komunálne dlhopisy mesta Žiliny pred lehotou ich splatnosti.

Banka iniciuje aj určité zmeny v legislatíve, konkrétne zvýhodnenie komunálnych dlhopisov odpustením 15 % daní z výnosu dlhopisu. Tým by sa vytvorili predpoklady na stanovenie úrokovej sadzby z dlhopisu, ktorá by priniesla investorovi vyšší čistý úrokový výnos. Keďže rozvoj miest - plynofikácia, výstavba ciest, vodovodných sietí a mestskej infraštruktúry je aj štátny záujem, treba nájsť vhodné formy, ako mestám umožniť získať finančné prostriedky aj na realizáciu neziskových projektov rozvoja. Takouto vyskúšanou a účinnou formou sú práve komunálne obligácie.

KONVERTIBILNÉ OBLIGÁCIE

Prvá komunálna banka, a.s., prichádza na kapitálový trh ako prvá slovenská banka s emisiou konvertibilných obligácií. Konvertibilná obligácia spája výhody akcie a obligácie a je charakterizovaná ako výhodná forma investovania najmä v Západnej Európe. Jej výhodnosť spočíva v tom, že investor pri nákupe konvertibilnej obligácie má zabezpečené dividendy (napr. vo výške 10 % p.a.) a súčasne má možnosť rozhodnúť sa, či správne investoval a využiť právo výmeny obligácie za akciu v nominálnej hodnote, alebo si nechať vyplatiť istinu aj s úrokmi. Výhodnosť takejto investície sa prejavuje najmä u nových bánk, ktoré v priebehu prvých 2-3 rokov činnosti väčšinou kapitalizujú zisk, nevyplácajú akcionárom dividendy. Prvá komunálna banka , a.s., pripravila emisiu vlastných konvertibilných obligácií v celkovom objeme 150 mil. Sk so splatnosťou 3 roky a s úrokovou sadzbou 10 % p.a. Emisia je určená najmä mestám a obciam, ktoré nemali možnosť stať sa akcionármi v čase zakladania banky.

BUDOVANIE PRACOVÍSK BANKY

Na zabezpečovanie súčinnosti banky s mestskými a obecnými úradmi buduje banka sieť pobočiek, expozitúr a reprezentácií. V súčasnosti plnia funkcie pobočiek pracoviská v Bratislave, Trenčíne, Košiciach a expozitúra v Žiline. Do konca roku 1993 plánuje banka otvoriť ďalšie pobočky v Banskej Bystrici, Žiline, Liptovskom Hrádku, Trnave, Brezne, Nitre a expozitúry vo Vrábloch a Turčianskych Tepliciach. Okrem týchto miest má banka zastúpenia v ďalších ôsmich mestách Slovenska. Zámerom banky je vybudovať sieť bánk mestského typu, ktoré budú väčšinu svojich aktivít orientovať v korunovej oblasti.

Prvá komunálna banka, a.s., počas svojho pôsobenia na peňažnom a kapitálovom trhu položila základy rozvoja komunálneho financovania na Slovensku. Bilančná suma aktív a pasív prevýšila v sledovanom období hodnotu jednej miliardy Sk. V centrále a pobočkách banka zamestnáva 124 pracovníkov. Jedným z dôležitých prvkov v procese budovania banky je implementácia informačného systému MIDAS 3.0 od anglickej firmy BIS Londýn. V súčasnosti sa platobný styk realizuje súbežne na dvoch systémoch s cieľom preveriť funkčnosť a vhodnosť systému MIDAS. Banka je aktívnym účastníkom Bratislavskej opčnej burzy a Burzy cenných papierov v Bratislave. Na zabezpečenie komplexnosti financovania miest a obcí založila dcérsku spoločnosť - Komunálnu poisťovňu.

Základným faktom zostáva, že banka bola založená na financovanie miest a obcí, ktoré tvoria jej hlavnú klientelu. Súčasné finančné problémy miest a obcí sú spojené s celkovou hospodárskou situáciou Slovenska. Znižovanie podnikateľských aktivít má priamy dopad aj na znižovanie podielových daní, ktoré tvoria základ finančných príjmov miest a obcí. Ak však nedôjde k celkovému oživeniu ekonomickej situácie, len ťažko možno predpokladať zlepšenie finančnej situácie miest a obcí Slovenska.Dúfajme, že k oživeniu príde čo najskôr.

NESKLAME SVOJE MENO BANKA SLOVAKIA

Perspektívy mesta Banská Bystrica a stredoslovenského regiónu naznačujú i rozvoj bankovníctva a finančníctva v tejto časti republiky. Presviedča o tom i nedávna medzinárodná výstava FINEX '93, otvorenie pobočky Národnej banky Slovenska v Banskej Bystrici v rekonštruovannej budove, pobočky Investičnej a rozvojovej banky, a.s., Bratislava, ktorá spolu s ďalšími poskytuje rozmanité služby občanom i podnikateľom.

Je už známa informácia o vzniku akciovej spoločnosti SLOVAKIA. Jej činnosť spočíva v príprave založenia rovnomennej banky, ktorá by mala začať činnosť od 1. januára 1994. Poslanie a pôsobnosť vznikajúcej banky nám priblíži **Ing.Vít Kobora, predseda Predstavenstva Banky Slovakia,** ktorý poskytol redakcii odpovede na niekoľko otázok.

Bude sa banka Slovakia svojimi aktivitami líšiť od ostatných bánk?

Banka Slovakia, a.s., má byť bankou so všetkými činnosťami, ktoré umožňuje zákon o bankách - od prijímania vkladov, cez poskytovanie úverov, platobný styk, obchod s cennými papiermi až po zmenárenskú činnosť. Jedným slovom, so všetkými činnosťami, ktoré robia banku bankou.

Základný kapitál banky predstavuje sumu 1 mld. korún. Hlavným akcionárom je Fond národného majetku Slovenskej republiky. Môžeme poznať i ďalších akcionárov?

Zatiaľ jediným akcionárom je Fond národného majetku SR. Po ocenení budovy, v ktorej má banka sídliť, stane sa druhým akcionárom mesto Banská Bystrica. Banka bude však otvorená i ďalším akcionárom - domácim i zahraničným. Považujem za predčasné hovoriť o týchto zámeroch, i keď sa ukazuje,že aj zahraničie prejaví o banku záujem.

Je všeobecne známe, že bankovníctvo bolo počas uplynulých desaťročí u nás zdecimované. V plnom rozsahu to platí aj pre Banskú Bystricu a celý región. Mesto malo pri šestine počtu terajšieho obyvateľstva viac peňažných ústavov ako teraz. Možno teda očakávať, že Banka Slovakia bude nielen kapitálovým prínosom pre mesto a región, ale zároveň prispeje ku skvalitneniu bankových služieb obyvateľstvu, najmä však podnikateľom.

Ako prijíma vznik novej banky odborná banková verejnosť? Mám poznatky, že odborné, najmä však podnikateľské kruhy zaujímajú k vytvoreniu Banky Slovakia veľmi pozitívne stanovisko. Prejavuje sa to v ich záujme o priebeh prípravných prác a riešenie problémov spojených s jej založením, v snahe aktívne sa podieľať na jej zrode.

Komu chce banka slúžiť, aká bude jej klientela? Kde bude sídliť?

Prednostne sa bude banka orientovať na podporu malého a stredného podnikania a tiež na vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu. Banská Bystrica a okolie má na tento druh podnikania priam ideálne podmienky. Zatiaľ sa však nedostatočne využívajú. V zakladacej listine je ako sídlo banky zapísaná Banská Bystrica, námestie SNP č. 23 (budova terajšieho Gastrocentra).

Má mesto predpoklady na personálne vybavenie banky kvalitnými bankovými odborníkmi?

Podľa dosiaľ podaných žiadostí o zamestnanie v Banke Slovakia je počet záujemcov značný, a to tak vysokoškolsky ako aj stredoškolsky vzdelaných, ekonomického smeru. Je to výsledok práce najmä Ekonomickej univerzity Mateja Bela ale aj iných škôl, tiež dvoch Obchodných akadémií. Banská Bystrica, blízky Zvolen a okolie disponuje dostatočným množstvom ekonomicky vzdelaných ľudí, čo je predovšetkým zásluha už spomenutých škôl. Tie v blízkej budúcnosti pripravujú orientáciu vyučovania nielen na finančníctvo, ale špeciálne na bankovníctvo. Tunajšia univerzita sa tak stane liahňou bankových odborníkov nielen pre potreby regiónu, ale pre bankovníctvo na celom Slovensku.

-sb-

V roku 1991 bývalá Štátna banka česko-slovenská (ďalej ŠBČS) uskutočnila dve emisie obligácií vo voľne zameniteľných menách na zahraničných kapitálových trhoch - verejnú emisiu (public placement) na londýnskom eurodolárovom trhu v pôvodnej výške 200 mil. USD, splatnú v roku 1994, a predaj vybraným investorom (privat placement) na Shibosai-trhu v Japonsku v rozsahu 10 mld. JPY so splatnosťou v roku 1997.

Na základe protokolu o rozdelení emisií v cudzej mene vydaných ŠBČS k 31. 12. 1992, boli obe emisie delimitované v rámci delenia bilancie ŠBČS k 1. 1. 1993 v dohodnutom pomere 2 : 1 medzi nástupnícke banky - Českú národnú banku (ďalej ČNB) a Národnú banku Slovenska (ďalej NBS). Predmetom delenia bolo 188,9 mil. USD a 4,2 mld. JPY, z toho tretinový záväzok NBS bol 63 mil. USD a 1,4 mld. JPY (časť bola splatená ešte pred delimitáciou).

Koncom roku 1992 ešte neexistovali nástupnícke centrálne banky v jednotlivých republikách, preto bol emitent obligácií zmenený zo ŠBČS na Českú republiku a Slovenskú republiku. Emisie zostali v bilancii ŠBČS s tým, že k rozdeleným záväzkom prevzatých obligácií sa prihlásia nástupnícke centrálne banky, t. j. ČNB a NBS, ako spoloční a neoddeliteľní dlžníci po ich konštituovaní v roku 1993.

Existujúce záväzky sa tak preniesli na nových emitentov, čím sa vylúčilo riziko vyhlásenia prípadného nedodržania záväzkov (defaultu) zo strany investorov v dôsledku zániku ČSFR. Centrálne banky oboch štátov spolu s Ministerstvom financií SR a Ministerstvom financií ČR podpísali obnovené zmluvy - Further Assumption Agreement, Amended Paying Agent Agreement a Amended Recording Agency Agreement v prípade emisie na japonskom privátnom trhu a Deed Poll a Supplement Agency Agreement v prípade obligácií na londýnskom eurodolárovom trhu. Podpísaním týchto dokumentov sa záväzky vyplývajúce z emisie obligácií stali devízovým pasívom NBS (ČNB)

SLOVENSKO A ZAHRANIČNÉ KAPITÁLOVÉ TRHY

Ing. Pavol Kyjac
Národná banka Slovenska

i de jure. To znamená, že v súčasnosti je NBS rovnako ako ČNB priamym dlžníkom prevzatého záväzku, ktorý vchádza do bilancií oboch centrálnych bánk. Podľa toho Ministerstvo financií SR v rámci dlhovej služby nemá povinnosť korunového krytia splátok kupónov a istiny obligácií, ale tieto sú priamym nákladom NBS. V máji 1993 bola uhradená splátka úrokov (kupónov) rozdelenej emisie bondov vydanej bývalou ŠBČS na japonskom privátnom trhu. Na tento účel bol vytvorený korunový účet rezerv, pričom jednotlivé splátky budú korunovo hradené z tohto rezervného účtu.

Umiestnenie oboch emisií obligácií na medzinárodnom kapitálovom trhu sprostredkovala bývalej ŠBČS spoločnosť Nomura International plc. Vzhľadom na korektné partnerské vzťahy a obojstrannú ochotu spolupracovať i pri ďalších aktivitách Národnej banky Slovenska, bola spoločnosť Nomura International plc. vymenovaná za oficiálneho finančného poradcu NBS a ustanovená za hlavného manažéra NBS pri získavaní finančných prostriedkov na kapitálových trhoch v zahraničí prostredníctvom vydávania obligácií. Toto ustanovenie sa týkalo len prvej emisie obligácií, nejde o exkluzívne poverenie.

Nomura International plc. počas svojho pôsobenia v NBS analyzovala celkovú hospodársku situáciu v SR, prostredníctvom NOMURA RESEARCH INSTITUTE vypracovala konkrétny materiál o Slovensku pod názvom „The Economy of Slovakia" smerujúci k stratégii získania zdrojov pre NBS. Začiatkom septembra vstúpila NBS na svetový kapitálový trh s neverejnou emisiou obligácií v hodnote 240 mil. USD. Emisia je rozdelená do dvoch častí podľa doby splatnosti - 140 mil. USD so splatnosťou v roku 1998 a 100 mil. USD so splatnosťou v roku 2000. Emisia bola určená inštitucionálnym investorom v Európe a Ázii. Jej súčasťou bolo aj vyhotovenie dokumentu, ktorý vysvetľuje základné podmienky emisie obligácií, opisuje emitenta, jeho históriu a finančné ukazovatele súvisiace s emisiou. Z hľadiska obsahu je to základný informačný materiál pre investorov. Medzi ďalšie dokumenty súvisiace s emisou patrí Dohoda o zastupovaní (Fiscal Agency Agreement) a právne osvedčenia (Legal Opinions), v ktorých sa uvádza, že daná emisia a jej podmienky sú v súlade s právnym režimom Slovenskej republiky.

Vydávanie obligácií je zložitý proces, mimoriadne náročný najmä pre štáty, resp. centrálne banky, ktoré prvý raz vstupujú na zahraničný kapitálový trh. Takouto krajinou je aj Slovensko. Skutočnosť, že sa SR dostala na kapitálový trh, svedčí minimálne o tom, že sa naša republika začína javiť zahraničným investorom ako zaujímavá z hľadiska investovaného kapitálu i jeho návratnosti. Povedané inými slovami, základnou podmienkou pri investovaní do investične a kapitálovo relatívne nevyskúšanej oblasti je v prvom rade presvedčenie sa o výhodnosti investovania, poznanie ekonomiky danej krajiny, perspektív jej rozvoja a pod. Rovnako dôležité je aj posúdenie tzv. bonity krajiny spojenej so zárukami splátok investovaných prostriedkov. V tejto súvislosti treba poznamenať, že bývalé Česko-Slovensko malo z krajín strednej a východnej Európy najnižšiu hrubú zahraničnú zadlženosť. Po prevzatí devízových pasív bývalej ČSFR a ŠBČS sa takto posudzuje aj Slovensko (hrubá devízová zadlženosť SR bola k 1. 1. 1993 1,625 mld. USD a po započítaní komerčného sektora 2,322 mld. USD).

Pri prvom vstupe Slovenska na kapitálový trh cenných papierov , konkrétne pri získavaní potenciálnych investorov v zahraničí, treba osobitne vyzdvihnúť činnosť spoločnosti Nomura International plc. a jej inštitútu.

Popri všetkých pozitívnych aspektoch emisie však vystupuje do popredia aj otázka splátok celkového zahraničného zadlženia SR a NBS po započítaní splátok (cash flow), vyplývajúcich z emisie obligácií, ako aj otázka vývoja devízových rezerv NBS v súvislosti s ďalšími prípadnými pôžičkami od medzinárodných finančných inštitúcií a iných zahraničných veriteľov a tendencie vývoja výkonnosti slovenskej ekonomiky v nasledujúcich rokoch. Každá z týchto otázok môže byť predmetom rozličných úvah. V prípade NBS však ide - a v budúcnosti aj pôjde - o kroky, ktoré prednostne smerujú k základnému poslaniu tejto banky, ktorým je zabezpečenie stability meny a udržanie vnútornej konvertibility slovenskej koruny. Predpokla-dom správnosti takýchto krokov musí byť i naďalej seriózna analýza menovej politiky a zodpovedajúca vyváženosť v riadení aktív a pasív NBS.

OBNOVA ČINNOSTI BANKY PO HAVÁRII

Ing. Dušan Makoš
Všeobecná úverová banka, a.s.

Počas študijného pobytu v USA (marec/jún 1993) som navštívil šesť bánk, kde som sa okrem automatizovania bankových procesov zaujímal o obnovu činnosti operatívnych pracovísk v prípade havárie. Sústredil som sa pritom najmä na výpočtové strediská, keďže sa však táto otázka týka viacerých úsekov banky, v príspevku zohľadňujem všeobecné aspekty obnovy, ktorým treba venovať pozornosť.

Stratégia havarijnej obnovy operatívnych pracovísk, výpočtových stredísk a počítačovej siete má dôležitú úlohu v zabezpečení stability a prosperity bánk. Obsahuje riešenie obnovy jej funkčnosti v prípade požiaru, povodne, bombového atentátu, dlhodobého výpadku energetickej siete, ako i v prípadoch zanesenia počítačových vírusov alebo sabotáže vlastnými pracovníkmi. Spoliehanie sa na riešenie havarijnej situácie v čase nešťastia môže stáť mnohé inštitúcie nesmierne straty a v mnohých prípadoch i stratu existencie. Zabezpečeniu rýchlej a spoľahlivej obnovy predchádza plánovací proces, ktorý prísne sleduje najvyššie vedenie banky. Analýze, vyhodnoteniu následkov nešťastia, vypracovaniu plánu obnovy a jeho testovaniu sú venované 2 % z ročného rozpočtu. Poisťovacie spoločnosti pri uzatváraní poistnej zmluvy kladú dôraz na plán obnovy v prípade nešťastia a podľa jeho kvality redukujú poistné sadzby.

V bankovníctve je táto úloha mimoriadne naliehavá. Straty alebo oneskorenia v zabezpečovaní nevyhnutných bankových činností môžu mať dopad na schopnosť plnenia cieľov banky - poskytovanie finančných služieb na najvyššej úrovni, dosiahnutie spoľahlivej, čo najvyššej návratnosti vstupov, zvyšovanie úrovne ekonomiky, dosiahnutie maximálnej spokojnosti klientely a vlastných zamestnancov.

Existujú **vnútorné a vonkajšie dôvody** pre vypracovanie, pravidelné aktualizovanie a testovanie havarijného plánu obnovy:

- minimalizovať finančné straty,
- zabezpečiť pokračovanie operatívnosti bankových služieb a prístup k informáciám,
- udržať dôveru klientely a vedúcu pozíciu u konkurencie,
- dodržiavať vládne nariadenia a vnútorné prepisy banky,
- chrániť vedenie banky a jej zodpovedných pracovníkov pred možnou právnou zodpovednosťou.

Plán obnovy po havárii sa týka dvoch typov havárie:

1. havárie, ktorá postihne hlavné centrum operatívnych služieb,
2. havárie pobočky alebo expozitúry.

Havarijný plán treba vypracovať osobitne pre každý typ havárie. Pri plánovaní procesu obnovy sa odporúča zamerať na tieto hlavné aspekty:

a/ ktoré operácie sú kritické a treba ich obnoviť ako prvé,
b/ kde sú uložené aktuálne dáta a ako ich obnoviť,
c/ ktorí pracovníci sú potrební pri procese obnovy,
d/ kde je náhradné spracovateľské stredisko (aký je výkon, kapacita a schopnosť nahradiť primárne výpočtové stredisko),
e/ aké zdroje, zariadenia a komunikačné prvky sú pre obnovu nevyhnutné.

Tieto aspekty sú rovnaké bez ohľadu na typ nešťastia (oheň, zemetrasenie, výpadok elektrického prúdu atď). I keď sa nedajú určiť všetky možné následky havárie, treba obnoviť významné činnosti, aby pokračovali s čo najmenším dopadom na klientelu a s minimálnymi stratami pre banku.

Plánovanie havarijnej obnovy sa týka všetkých úsekov banky. Niektoré úseky môžu byť viac kritické, a preto majú vyššiu prioritu. Avšak pri totálnej havárii môžu byť všetky funkcie kritické. Úseky, ktorých sa plán obnovy netýka, treba dôkladne zhodnotiť a zdôvodniť.

Úlohou vedenia banky je zhodnotiť kritické miesta, ktoré môžu ohroziť funkčnosť banky, určiť v centre a v pobočke havarijnú skupinu ľudí, ktorá bude zodpovedať za vypracovanie, otestovanie a aktualizovanie plánu. Skupina v centre riadi skupinu v pobočke. Pobočka zhrnie do svojej činnosti plán obnovy vlastných expozitúr.

Havarijná skupina musí plniť tieto úlohy:

1. na základe podkladov vedenia o vyhodnotení kritických miest a vychádzajúc zo súčasnej organizačnej štruktúry určiť najkritickej-

šie oddelenia, prevádzky centra, pobočiek, expozitúr,
2. určiť koordinátora pre plánovanie obnovy v pobočke,
3. určiť riadiaci krízový tím, v ktorom je aspoň jeden zástupca vedenia a ďalší zodpovední pracovníci, ktorí rozhodnú o vyhlásení havarijnej situácie a riadia proces obnovy. Riadiaci krízový tím spolupracuje s ďalšími skupinami, ktoré mu poskytujú podklady, konzultácie a povinne sa vyjadrujú k vypracovanému plánu,
4. oboznámiť s plánom obnovy vedenie - formou písomnej informácie, osobným rozhovorom alebo zorganizovaním seminára,
5. určiť časový plán splnenia úloh v bodoch 1-4.

Na procese plánovania a obnove funkčnosti ohrozených prevádzok sa podieľajú tieto skupiny:

Riadiaci krízový tím

Jeho úlohou je posúdiť, schváliť rozsah, určiť priority obnovy a vyhodnotiť kvalitu vypracovania plánu havarijnej obnovy. V čase havárie riadi priebeh záchranných prác a proces celkovej obnovy.

Prevádzkové tímy obnovy

Sú vytvorené na jednotlivých prevádzkach, oddeleniach a spolupracujú s plánovacou skupinou. Identifikujú kritické miesta a procesy na svojom úseku, určia rozhodujúce záznamy, materiály a média, ktoré sú dôležité pre obnovu. Spolupracujú pri výbere náhradného spracovateľského strediska, určia, aké zdroje, priestory, zariadenia, bezpečnostné opatrenia sú nevyhnutné pre náhradné spracovanie. Ďalej zhodnotia, či potrebné zdroje sú pre tento stav dostatočné a môžu byť k dispozícii v požadovanom čase.

Podporné skupiny

Zabezpečujú pomocné služby, ako napr. transport ľudí, techniky, médií, dokumentácie a ostatného materiálu na náhradné pracovisko. Zúčastňujú sa na odstraňovaní následkov havárie, rekonštrukcii poškodených častí a pod.

Plánovací proces vyžaduje analýzu kritických prevádzok, procesov, systémov a zariadení s dôrazom na určenie následkov a strát, ktoré nastanú v prípade obmedzenia ich funkčnosti alebo úplného zničenia.

Následky sa týkajú najmä týchto oblastí:

1. **Finančné straty,** ktoré vzniknú v dôsledku zastavenia finančných transakcií hotovostných platieb. K nim treba pripočítať náklady na alternatívne spracovanie.
2. **Strata konkurencieschopnosti,** ak sú služby počas havárie obmedzené, vykonávané neefektívne, používajú sa náhradné metódy a postupy. Postihuje to aj oblasť informácií, ku ktorým je prístup zdĺhavejší, alebo sa stávajú nedostupnými.
3. **Dôvera zákazníkov** je ohrozená - ak strácajú istotu v zhodnotení svojich finančných prostriedkov, nemôžu pružne obchodovať, investovať a pod.
4. **Nedodržiavajú sa právne záväzky a štátom stanovené predpisy,** čo môže viesť k finančným pokutám alebo i súdnym sporom.

Dôležitá je analýza kritických miest. Kritické funkcie a prevádzky musia byť definované s určením priorít 1, 2 a 3 podľa toho, ako dlho môžu byť vyradené bez toho, aby sa ohrozila celková funkčnosť banky (priorita 1 - 24 hodín, priorita 2 - 7 dní, priorita 3 - 30 a viac dní).

Dôležitou súčasťou plánu je **zabezpečenie ochrany všetkých dôležitých záznamov, ktoré sa periodicky spracúvajú.** Tieto záznamy treba robiť pravidelne a ukladať ich na bezpečné miesto, dostatočne vzdialené od pôvodného pracoviska, a starostlivo kontrolovať, aby sa podľa nich a vopred vypracovaných postupov v prípade havárie mohli obnoviť všetky záznamy potrebné pre normálny režim prevádzky. Starostlivosť o tieto záznamy musí zohľadňovať:

- typ média,
- miesto a bezpečnosť uloženia,
- prevádzkové postupy a prostriedky, ktoré používajú daný typ média.

Treba však počítať s tým, že mnohé záznamy môžu byť pri havárii zničené. Preto proces obnovy na základe chránených záznamov musí byť vypracovaný tak, aby zabezpečil návrat do pôvodného stavu buď kompletnou obnovou, alebo čiastočnou obnovou na základe rôznych variantov obnovy podľa rozsahu havárie. Postup rekonštrukcie musí byť spracovaný v dokumentácii a musí obsahovať postup, ako si správnosť výsledku obnovy overiť testom.

Určenie náhradného miesta na zabezpečenie operatívnych činností a prevádzok v čase odstraňovania následkov havárie musí zohľadňovať tieto základné požiadavky:

- miesto náhradného pracoviska má byť v primeranej vzdialenosti, aby sa dalo rýchlo fyzicky komunikovať v prípade prerušenia telefonického spojenia,
- náhradné miesto musí byť zároveň dostatočne ďaleko, aby nedošlo k súčasnému ohrozeniu oboch miest. Týka sa to aj nezávislého zdroja napájania elektrického prúdu,
- ideálne je, ak náhradné pracovisko bude vybavené technikou, materiálom a zaškoleným personálom pre daný typ prevádzky. Ak tieto podmienky nie sú splnené, treba počítať s časovou stratou na dovoz a inštaláciu minimálnej konfigurácie pre náhradný režim.

Štúdiom havarijných plánov obnovy bánk, ktoré som navštívil, som sa presvečil, že vypracovanie plánu havarijnej obnovy je náročná úloha, ktorá vyžaduje účasť vedenia banky, profesionálnych pracovníkov a koordináciu plnenia úloh vo všetkých fázach práce havarijnej skupiny. Celý proces havarijnej obnovy musí byť dobre organizovaný. Dôležité je stanoviť medzníky postupu vypracovania plánu a jeho otestovania. Ide o proces, ktorý musí zostať aktívny, a preto ho treba pravidelne aktualizovať. Nesmie skončiť vypracovaním plánu, ktorý sa založí do archívu.

PREMIÉRA SA VYDARILA

Od určitého veku vari niet človeka, ktorého by nepriťahoval svet financií alebo ktorý by nemal niečo do činenia s najkonkrétnejšou formou financií - s peniazmi. V Banskej Bystrici sa na sklonku babieho leta stretli tí, ktorí tento svet ovládajú a súčasne ponúkajú svoje služby - bankári, finančníci, pracovníci bánk a sporiteľní. Po štyri dni prezentovali širokú škálu svojich služieb, takmer rovnakých, no v mnohom odlišných. A práve tieto odlišnosti vytvorili na pomerne malej ploche 1. poschodia Domu kultúry konkurenčné prostredie v tom najpozitívnejšom zmysle.

Do Banskej Bystrice prišli i tí, ktorí ponúkali bankám, sporiteľniam a iným finančným inštitúciam vybavenie, bez ktorého si prácu v nich nemožno predstaviť - od zariadenia interiérov, špičkovej výpočtovej techniky, softwarových programov až po rozličné kontrolné a zabezpečovacie zariadenia a systémy.

Organizátori začínali skromne, na ploche 3400 m^2 v Dome kultúry a na Zimnom štadióne, kde malo svoje stánky 126 vystavovateľov. Účasť viac ako 20 tisíc návštevníkov asi neočakávali ani najväčší optimisti. Niektorých prilákal záujem - či už profesionálny alebo obyčajný ľudský, iných jednoducho zvedavosť.

Premiér Vladimír Mečiar v stánku NBS. Že by odpovedal na otázky týkajúce sa kúpnej sily našej koruny?

Tlačenica bola nielen okolo stánkov s rozličnými atrakciami pre deti, ale aj okolo stánku Národnej banky Slovenska. Nečudo. Veď kto by nechcel nazrieť do kuchyne slovenskej banky bánk. Najväčší záujem bol o grafické návrhy a originály nových slovenských bankoviek (v tom čase bola v obehu len nová päťdesiatkorunáčka). Kedy výjdu ďalšie bankovky, kde sa tlačia, prečo sú také farebné, či sú kvalitnejšie ako české, či budeme mať päťtisíckorunáčky - to boli najčastejšie otázky návštevníkov expozície. Mnohí sa pri pohľade na novú tisíckorunáčku obávali, že si budú musieť zaobstarať väčšie peňaženky a uspokojili sa až pri konfrontácii novej bankovky so starou stokoru-

náčkou. Tí, ktorí sa zaujímali o ochranné prvky na nových bankovkách, si mohli vypočuť i odborný výklad Ing. Porošina, pracovníka emisného oddelenia Národnej banky Slovenska. Zaujímavý bol aj súbor sádrových odliatkov s návrhmi prvej slovenskej pamätnej mince vydanej pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky. Víťazný návrh, ako aj archy bankoviek s nominálnou hodnotou 50 Sk si mohli návštevníci zakúpiť priamo v improvizovanej predajni, ktorá bola súčasťou expozície.

Pre pracovníkov finančných inštitúcií bola magnetom vedecká konferencia zameraná na rozvoj regionálneho bankovníctva. Vystúpili na nej poprední domáci i zahraniční odborníci. Garantom odborného programu bola Univerzita Mateja Bela, ktorá sa ako jediná na Slovensku špecializuje na výchovu a vzdelávanie špecialistov pre bankovníctvo. Účastníci konferencie, ktorí sa zišli v hojnom počte v aule univerzity, privítali prítomnosť viceguvernéra NBS Mariána Tkáča a pýtali sa i na otázky, ktoré s problematikou regiónov až tak nesúvisia.

Veľmi atraktívny bol sprievodný program konferencie. Šťastlivci sa dostali na exkurziu do Kremnice, kde si v Štátnej mincovni mohli prezrieť priestory, ktoré sú inak pre návštevníkov nepristupné, ako aj najkrajšie skvosty Múzea mincí a medailí. V priestoroch Múzea SNP v Banskej Bystrici vystavovali neobyčajne vzácne a historicky cenné dokumenty o poisťovníctve, akcionárstve a iných oblastiach finančníctva. V novootvorených priestoroch pobočky Investičnej a rozvojovej banky, a. s., vystavovali svoje diela tvorcovia našej súčasnej meny J. Bubák a D. Zobek.

Pohľad do stánku NBS

Na slávnostnom otvorení a tlačovej konferencii Národnej banky Slovenska sa zúčastnil jej viceguvernér Ing. Marián Jusko

Pracovníci Agrobanky Praha, a.s., vo svojej expozícii

Bonbónikom pre tých, ktorých zaujíma umenie nielen na platidlách, bol i obraz Karla Gotta vystavený na prízemí Domu kultúry.

Počas výstavy boli v Banskej Bystrici v krásnych rekonštruovaných priestoroch slávnostne otvorené dve nové banky - pobočka Národnej banky Slovenska a pobočka Investičnej a rozvojovej banky, a.s.

Súčasťou výstavy boli i tlačové konferencie, recepcie, ale aj neformálne stretnutia ľudí s peniazmi a v prenesenom zmysle peňazí navzájom. Nikto si asi nemyslel, že obide expozície všetkých bánk a nejaký úver určite dostane, ale každý mohol získať zaujímavé informácie, typy, pehľad o konkurencii, nadviazať kontakty, prípadne šťastnejší i kontrakty. A o to práve išlo.

Finex '93 bola prvá výstava tohto druhu na Slovensku a Banská Bystrica bola dobrým hostiteľom. Organizátori avizovali na budúci rok väčšie výstavné priestory, užšiu špecializáciu, viac sprievodných akcií. Dajme im čas na podrobné zhodnotenie. Premiéra sa teda vydarila. Finex '94 sa uskutoční v dňoch 27.-30. 9. 1994 opäť v Banskej Bystrici.

Ing. Alica Polónyiová

DVOJROČNÉ JUBILEUM SLOVENSKEJ ZÁRUČNEJ BANKY

Uplynuli už dva roky od vzniku Slovenskej záručnej banky (ďalej SZB), ktorej zakladateľom je Ministerstvo financií SR.

Poslaním SZB ako štátneho peňažného ústavu je poskytovať komerčným bankám záruky za úvery podnikateľov, ktorí majú kvalitný podnikateľský zámer, no chýba ich garančné krytie úverov. V niektorých prípadoch banka poskytuje aj návratné alebo nenávratné finančné príspevky podnikateľom, a to na časti úrokov z úverov.

Počas svojho pôsobenia banka prijala takmer 1624 žiadostí o poskytnutie bankovej záruky a finančného príspevku, z ktorých k 1. 9. 1993 kladne vybavila 1040, 432 zamietla a zvyšok žiadostí je ešte v etape riešenia.

Banka doteraz poskytla:

- Bankové záruky vo výške 1,979 mil. Sk (905 prípadov), z toho
  - projekty v oblasti malých a stredných podnikov (do 20 mil. Sk) vo výške 1,779 mil. Sk,
  - projekty v oblasti veľkej privatizácie a väčších stredných a veľkých podnikov (nad 20 mil. Sk) vo výške 200 mil. Sk.

Poskytnuté záruky umožňujú vytvoriť asi 5 000 pracovných miest. Zo zaregistrovaných žiadostí o záruku počas dvoch rokov (bez tzv. zelených úverov) sa prevzalo 45 %. Hlavným dôvodom zamietnutia bola nezabezpečenosť návratnosti úveru v ekonomickej časti žiadosti.

- Príspevky na úhradu úrokov vo výške 191 597 tis. Sk (135 prípadov), z toho:
  - príspevky v oblasti cestovného ruchu a poľnohospodárstva 27 132 tis. Sk,
  - príspevky v rámci rozvojových programov 164 465 tis. Sk.

Činnosť banky umožnila podnikateľom získať úvery vo výške 4,6 mld. Sk.

Osobitne sme riešili s príslušnými komerčnými bankami tzv. zelené úvery, pri ktorých naša banka poskytla

- **v roku 1992** záruky za 324 poľnohospodárskych organizácií v celkovej výške 559 mil. Sk,
- **v roku 1993** záruky za 396 poľnohospodárskych organizácií v celkovej výške 652 mil. Sk.

V hodnotenom období sme rozpracovali mechanizmy na podporu malých a stredných súkromných podnikov, ktoré sa premietli do „Zásad SZB na podporu malých a stredných podnikov formou preberania záruk a poskytovania návratných finančných výpomocí". V rámci nich naša banka podporuje projekty do 20 mil. Sk. Súčasne sme prijali aj ďalší materiál - Všeobecné obchodné podmienky, ktorý podporuje projekty aj nad 20 mil. Sk. Tieto projekty môžu súvisieť i s veľkou privatizáciou a s vládnymi rozvojovými programami.

Pre tieto projekty máme vypracované samostatne fungujúce programy na podporu oblasti cestovného ruchu, poľnohospodárstva, malých a stredných podnikateľov, najmä živnostníkov (projekt PHARE), veľkej privatizácie a rozvojových programov.

Na podporu rozvoja súkromného sektora sme vybudovali dve regionálne zastúpenia SZB, a to v Čadci (s pôsobnosťou pre okresy Čadca a Dolný Kubín) a v Rimavskej Sobote (pre okresy Lučenec, Rožňava, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš). Uskutočnili sme množstvo výjazdov priamo k podnikateľom na území celej SR, aby sme sa presvedčili o skutočnom použití úverov, skontrolovali postup stavebných prác, rekonštrukcií, ako aj nákup strojov a zariadení.

V súčasnosti zabezpečujeme aktivity prostredníctvom sedemnástich fondov (12 záručných a 5 príspevkových) členených podľa zverených prostriedkov, ktoré majú účelové určenie.

Slovenská záručná banka v rámci svojej činnosti kooperuje i so zahraničnými bankami a medzinárodnými inštitúciami. Počas svojho dvojročného pôsobenia sme uzavreli:

- Zmluvu o spolupráci medzi Ministerstvom financií SR a Burges Forderungsbank vo Viedni,
- Zmluvu o spolupráci s Finanzierungsgarantie-Gesellschaft vo Viedni,
- Zmluvu o spolupráci s bankou SOFARIS v Paríži,
- Zmluvu o zverení 2 mil. ECU Európskymi spoločenstvami v rámci projektu PHARE,
- Zmluvu o zverení 1 mil. ECU Európskymi spoločenstvami v rámci projektu PHARE.

O akceptovaní prijatých mechanizmov o záručnej a podpornej činnosti svedčia zmluvy o spolupráci, ktoré sme podpísali takmer so všetkými bankami v SR, ako aj s pobočkami zahraničných bánk, ktoré pôsobia na území Slovenska.

Na záver možno konštatovať, že i napriek ohlasom pri zrode banky, že ide o inštitúciu s dočasným poslaním, dvojročné skúsenosti, ale aj prax zahraničných záručných bánk ukazujú, že takáto inštitúcia bude mať na Slovensku trvalé miesto.

Ing.Gabriela Miklóšová

EUROMARKET AWARD - CENA NAJLEPŠÍM

O meste Brusel sa niekedy vraví ako o hlavnom meste Európy. To preto, že v tomto meste sídli niekoľko medzinárodných organizácií. Z nich najvýznamnejšie je Európske spoločenstvo (ES). Sídli tu aj NATO, ale nás zaujíma organizácia European Market Research Center (ďalej E.M.R.C.), stredisko výskumu európskeho trhu.

Štvrtýkrát v histórii udeľovala táto medzinárodná organizácia ceny „Euromarket Award" vybratým spoločnostiam - podnikom z nečlenských krajín ES, ktoré sú vo svojich domácich krajinách prínosom pre celoeurópsky trh. Kritériami na udelenie ceny sú okrem iných aj úroveň manažmentu, kvalita produktov a technická inovácia.

Prestížna cena európskeho trhu „Euromarket Award" sa udeľuje zástupcom víťazných firiem a spoločností na slávnostnom ceremoniáli. Tento akt by sa mohol nazvať vari aj európskym hospodárskym Oscarom. Cenou je pozlátený priestorový model, ktorý reprezentuje vo svojich dvanástich hviezdičkách dvanásť krajín Európskeho spoločenstva. Model navrhol špeciálne pre E.M.R.C. medzinárodne uznávaný umelec v oblasti kovových plastík, expert na kinetické modely pán George Ungwary. Jeho diela vystavujú v najvýznamnejších svetových galériách. Vlastníkmi podobných cien sú aj páni Francois Mitterand, Lech Walensa, Richard Dick Chaney (bývalý minister obrany USA) a Georg Schultz (bývalý štátny tajomník USA).

Na tohtoročnom odovzdávaní cien sa zúčastnilo vyše 65 spoločností zo štrnástich štátov troch svetadielov. Všetky nominované spoločnosti a firmy, ktoré vybral výkonný výbor E.M.R.C. na základe odporúčaní vyslanectiev jednotlivých krajín, boli rozdelené do štyroch kategórií: obchod, priemysel, poľnohospodárstvo a finančníctvo. Program dvojdňového rokovania bol bohatý. V troch rokovacích miestnostiach hotela Hilton sa uskutočnili semináre na vysokej profesionálnej úrovni, obchodné rokovania, stretnutia, na ktorých sa vymieňali skúsenosti, tlačové besedy. Hneď v prvý večer (1. júla) bolo slávnostné vyhlásenie výsledkov a odovzdávali sa ceny. Dovedna sa udelilo 25 cien.

CERTIFICATE OF HONOR

Awarded To SLOVENSKÁ POISŤOVŇA a.s.

Bratislava

Slovak Republic

which in the most diverse aspects of trade industry and services, were outstanding for their management, quality, technical innovation, service, export level and prestige in the European market.

Management of E.M.R.C.

EUROPEAN MARKET RESEARCH CENTER

SLOVENSKÁ POISŤOVŇA V BRUSELI

Tohtoročnú medzinárodnú cenu European Market Research Center „Euromarket Award" udelili aj Slovenskej poisťovni, a. s., a to v kategórii finančníctvo. Na odovzdávaní cien sa zúčastnili dvaja pracovníci generálneho riaditeľstva a.s. Slovenská poisťovňa - Ing. Marek Jankovič, riaditeľ úseku zahraničného poistenia a zaistenia, a Ing. Miroslav Littmann, člen predstavenstva a riaditeľ úseku vnútornej správy. Mimoriadnu pozornosť vyše 160 účastníkov stretnutia vzbudilo vystúpenie Ing. Jankoviča, ktorý informoval o činnosti Sloven-skej poisťovne. Skutočnosť, že poistné prijaté za rok 1992 bolo v prepočte takmer 220 miliónov dolárov, pričom priemerné ročné poistné za domácnosť nedosahuje v prepočte ani 15 dolárov, upútal vari všetkých. Aj ďalšie informácie, ako je počet uzavretých zmlúv, počet vlastných zamestnancov a počet externých spolupracovníkov, počet pobočiek a zastupiteľstiev a aktivity vo finančnom sektore na Slovensku naznačili, že Slovenská poisťovňa, a. s., nepatrí medzi malé spoločnosti. Vystúpenie jej zástupcov zaujalo aj prítomných novinárov, ktorí pozvali oboch reprezentantov poisťovne na interview. S obsahom rozhovoru sa zoznámili čitatelia takých novín, ako sú Financial Times a The European.

Do Bruselu sme išli s nádejou, že cenu získame, do Bratislavy sme sa vrátili s istotou a dobrým pocitom, že sme získali významnú cenu, uznávanú v krajinách Európskeho spoločenstva. Cena, ktorá zaväzuje každého z nás - pracovníkov a spolupracovníkov Slovenskej poisťovne - k práci na vysokej profesionálnej úrovni.

MADONA MAJSTRA PAVLA NA NOVEJ STOKORUNÁČKE

Ďalšou, v poradí už treťou bankovkou, ktorú v roku 1993 Národná banka Slovenska dala do obehu, je bankovka s nominálnou hodnotou 100 Sk. Autorom výtvarného návrhu tejto bankovky je akademický maliar Jozef Bubák, rytecký prepis prednej strany bankovky realizoval český rytec Václav Fajt. Tlač bankoviek zabezpečila tlačiareň Thomas De La Rue and Company Limited.

Popis bankovky

Bankovka je 71 mm široká a 140 mm dlhá. Povolená dolná a horná odchýlka v jej šírke a dĺžke je 1,5 mm. Námet bankovky tvorí portrét Madony podľa plastiky z oltára Narodenia v kostole svätého Jakuba v Levoči. Autorom tejto gotickej plastiky je Majster Pavol z Levoče. Portrét je vytlačený tlačou z hĺbky tmavosivou a v strednej časti tmavočervenou farbou.

Na rubovej strane bankovky je vyobrazená historická radnica a farský kostol svätého Jakuba z Levoče, kde pôsobil významný stredoveký umelec - sochár a rezbár Majster Pavol. Hlavným motívom sa prelína vyobrazenie svorníka zo 14. storočia zo sakristie starého minoritského kostola v Levoči.

Vpravo dole je umiestnená ornamentálna plocha vyplnená gilošovým vzorom, vytlačená tlačou z hĺbky tmavočervenou farbou. V spodnej časti tejto plochy je v smere zdola nahor súbežne s kratšou stranou bankovky negatívne vyznačené malé hodnotové číslo „100", za ktorým je umiestnený v rovnakom smere orientovaný skrytý obrazec, ktorý pri určitom uhle dopadu svetla vytvára tmavú alebo svetlú skratku názvu meny Slovenskej republiky „Sk". V nepotlačenej časti je drobným písmom umiestnená iniciálka mena autora výtvarného návrhu bankovky „J. BUBÁK DEL." (nakreslil), názov emisného ústavu „© NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA" a iniciálka mena autora ryteckého prepisu lícnej strany „V. FAJT SC." (vyryl). Mená a názov emisnej banky sú vytlačené tlačou z plochy svetlohnedou farbou. V ľavej hornej časti tlačového obrazca je tlačou z hĺbky tmavosivou farbou vytlačené veľké číslo „100" označujúce nominálnu hodnotu bankovky. Plocha číslic je vyplnená gilošovým vzorom. Pod veľkým hodnotovým číslom je v smere zdola nahor súbežne s ľavou

Lícna strana bankovky s portrétom Madony z diela Majstra Pavla z Levoče

Rubová strana bankovky

stranou tlačového obrazca umiestnený v dvoch riadkoch text označujúci nominálnu hodnotu bankovky „STO SLOVENSKÝCH KORÚN". Vľavo od portrétu Madony je v dolnej časti bankovky v dvoch riadkoch umiestnený názov portrétu zobrazeného na bankovke „MADONA MAJSTRA PAVLA". Texty sú vytlačené tlačou z hĺbky tmavočervenou farbou a názov portrétu tmavosivou farbou.

Významným charakteristickým prvkom na lícnej i rubovej strane bankovky sú farebné geometrické svetelné pruhy. Na lícnej strane plynule prechádzajú zo žltej do oranžovej a červenej farby. Pozadie v kombinácii farieb žltej, odtieňov sivej, sivohnedej, svetlofialovooranžovej a červenej je vytvorené drobnými rastrami v podtlači, z ktorých dominujúce sú zvislé linky. Na rubovej strane prechádza farba geometrického pruhu z tmavočervenej do oranžovej až žltej farby.

V nepotlačenej strednej časti okraja rubovej strany bankovky je v smere zhora nadol drobným písmom oranžovej farby vytlačené meno autora výtvarného návrhu zadnej strany bankovky „J. BUBÁK DEL." a názov tlačiarne, ktorá bankovky vytlačila „THOMAS DE LA RUE AND COMPANY LIMITED".

V pravej časti kupónu je zhora nadol pozdĺž s kratšou stranou bankovky technológiou tlače z hĺbky červenou farbou vytlačený nápis „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA". V ľavej časti je v rovnakom smere tlačou z plochy umiestnený text „V BRATISLAVE, 1. SEPTEMBRA 1993" a technológiou tlače z hĺbky faksimile podpisov členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska Mariána Tkáča a Jána Mathesa. Text je vytlačený žltooranžovou a podpisy tmavosivou farbou.

Plastika Márie z diela Majstra Pavla z Levoče

Stokorunová bankovka predstavuje časť umeleckého diela významnej osobnosti našich kultúrnych dejín, Majstra Pavla z Levoče - plastiku Panny Márie zo skupiny Adorácie dieťaťa. Portrét na novej stokorunovej bankovke je označovaný ako Madona Majstra Pavla, ale možno sa stretnúť i s ikonografickým označením plastiky pod názvom Narodenie Krista. Majster Pavol z Levoče ju vytvoril v rámci svojho raného diela okolo roku 1500. Okrem nej sa z celku zachovalo ešte ďalších šesť plastík, ktoré sa dnes nachádzajú vo farskom kostole svätého Jakuba v Levoči.

Portrét zobrazuje subtílnu idealizovanú tvár Márie s poetickým výrazom, lemovanú štylizovanými stáčanými vlasmi a spolu so štruktúrou drapérie figúry je príkladom neskorogotického manierizmu stredoeurópskeho umenia prelomu 15. a 16. storočia.

Ochranné prvky na novej bankovke

Určite netreba znovu pripomínať, že falšovať a napodobniť možno prakticky všetko. Preto sú na nových stokorunových bankovkách použité ochranné prvky, ktorých úlohou je rozoznať falošné bankovky od pravých a sťažiť tak prácu prípadným falšovateľom.

Nové stokorunové bankovky majú širokú škálu ochranných prvkov, ktoré sú väčšinou totožné s ochrannými prvkami použitými na dvadsať a päťdesiatkorunových bankovkách. Sú však na nich i nové ochranné prvky, ktoré sa na bankovkách nižších nominálnych hodnôt nepoužili. Preto sa podrobnejšie zameriame práve na tieto nové ochranné prvky a tie, ktoré sa opakujú, si aspoň stručne pripomenieme.

Papier

Jedným z charakteristických znakov, ktorý umožňuje rozlíšiť pravú bankovku od falošnej je papier. Nové bankovky sú vytlačené na prírodne sfarbenom bankovkovom papieri. V ľavej časti je lokalizovaný viacstupňový vodoznak (priesvitka). Na rozdiel od dvadsať a päťdesiatkorunových bankoviek je v papierovej hmote stokorunovej bankovky zapustený 1,2 mm široký ochranný okienkový prúžok z umelej metalizovanej kovovolesklej hmoty, v ktorom je umiestnený opakujúci sa mikrotext „100 Sk". Na lícnej strane bankovky vystupuje ochranný prúžok na povrch papiera, na ktorom vytvára šesť voľným okom viditeľných kovovolesklých okienok. Papier obsahuje aj farebné, červenou, zelenou a modrou farbou svetielkujúce vlákna, ktoré sú viditeľné len pod špeciálnym osvetlením.

Tlač

Základným rozlišovacím znakom pravosti bankoviek je tlač. Na tlač novej bankovky sa podobne ako u predchádzajúcich použili tri tlačové techniky - tlač z hĺbky, tlač z plochy a tlač z výšky. Na bankovkách s nominálnymi hodnotami 20 a 50 Sk prevládala tlač z plochy, na novej stokorunovej bankovke sú hlavné motívy na lícnej a rubovej strane vytlačené technológiou tlače z hĺbky.

Tlač z hĺbky je charakteristická predovšetkým tým, že vystupuje na povrch papiera a možno ju ľahko nahmatať a rozoznať. Technikou tlače z hĺbky je na lícnej strane vytlačený portrét Madony Majstra Pavla, všetky texty, veľké a malé hodnotové číslo a hmatové značky pre nevidiacich v podobe troch bodov s priemerom 1,5 mm, ktoré vytvárajú pravouhlý trojuholník v pravej dolnej časti kupónu bankovky. Obrazové motívy a nápisy, ktoré sú na bankovke vytlačené touto technológiou, cítiť pod prstami ako výrazné zdrsnenie alebo kompaktnejšiu, plasticky vystupujúcu časť tlače na oboch stranách bankovky.

Na rubovej strane je hĺbkotlačou vytlačený hlavný motív zobrazujúci historickú radnicu a farský kostol svätého Jakuba v Levoči, štátny znak Slovenskej republiky a veľké i malé hodnotové číslo „100". Tou istou technológiou je vytlačený i nápis „NÁRODNÁ BANKA SLO-

Viacstupňový lokalizovaný vodoznak s portrétom Madony

VENSKA" a faksimile podpisov členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska M. Tkáča a J. Mathesa na ľavom okraji kupónu.

Tlačou z plochy, ktorá nie je vtlačená do papiera ani zreteľne nevystupuje na jeho povrch, sú vytlačené farebné geometrické pruhy, podtlače a drobné nápisy na okrajoch oboch strán bankovky. Tá istá technológia sa použila na lícnej i rubovej strane bankovky a sú ňou vytlačené svetelné geometrické pruhy i podtlače.

Tlačou z výšky sú vytlačené zvislé i vodorovné označenia série a poradové čísla bankoviek.

Vodoznak (priesvitka)

Vodoznak vidieť pri pohľade proti svetlu. Na stokorunovej bankovke je tzv. lokalizovaná stupňovitá priesvitka, čo znamená, že nie je rozložená po celej ploche bankovkového papiera, ale je umiestnená len na určitom konkrétnom mieste. Vytvorená je kombináciou pozitívnej a negatívnej vodotlače s rôznymi stupňami odtieňov medzi najtmavšími a najsvetlejšími časťami. Na novej bankovke je umiestnená v 40 mm širokom nepotlačenom okraji a tvorí ju portrét Madony Majstra Pavla z Levoče. Na falzifikátoch bankoviek vodoznak spravidla chýba, alebo ho falšovatelia napodobňujú kresbou bielej farby, tlačou alebo premastením papiera. Na takto falšovaných bankovkách však vodoznak nemá charakteristickú škálu odstupňovaných odtieňov, jeho kresba je nedokonalá a na premastenom papieri je vodoznak priehľadný a papier slabý.

Ochranný okienkový prúžok

Tento ochranný prvok nahradil polyesterový prúžok použitý na dvadsať a päťdesiatkorunovej bankovke. Je zapracovaný do hmoty papiera už pri jeho výrobe. Na novej bankovke je to prúžok z umelej kovovolesklej metalizovanej hmoty, ktorý je široký 1,2 mm. Do papiera je zapustený v smere rovnobežnom s kratšou stranou bankovky.

Na prúžku je umiestnený opakujúci sa mikrotext „100 Sk". Ochranný prúžok vystupuje na lícnej strane na povrch bankovkového papiera a vytvára na ňom šesť voľným okom viditeľných kovovolesklých okienok dlhých približne 5 mm. Okienka sú od seba oddelené medzerami vzdialenými približne 4 mm. V priehľade proti svetlu sa prúžok javí ako súvislý neprerušovaný tmavý pruh v papieri s opakovaným negatívnym mikrotextom označujúcim nominálnu hodnotu bankovky „100 Sk".

Skrytý obrazec

Tento ochranný prvok je založený na optickom efekte vyvolanom špecifickým usporiadaním plastických liniek vytvorených hĺbkotlačou, na ktoré dopadá svetlo.

Skrytý obrazec sa stáva viditeľným vtedy, keď bankovku sklopíme vo výške očí do vodorovnej polohy proti zdroju svetla (sklopný efekt). Na novej bankovke je umiestnený nad malým hodnotovým číslom „100" v a pri určitom uhle pohľadu

Časť portrétu Madony s vodorovným číslovaním a ornamentálnou gilošovou plochou, v ktorej je umiestnené malé hodnotové číslo, skrytý obrazec a mikrotextový riadok

Pri vhodnom uhle pohľadu vidieť vedľa malého hodnotového čísla 100 skrytý obrazec vytvárajúci skratku meny Slovenskej republiky „Sk"

Okienkový prúžok vytvára proti svetlu súvislý tmavý pásik s opakujúcim sa mikrotextom „100 Sk"

vytvára tmavú alebo pri otočení o deväťdesiat stupňov svetlú skratku meny Slovenskej republiky „Sk".

Sútlačová značka

Je jedným z ochranných prvkov vyplývajúcich z technológie tlače z plochy. Vzniká tak, že obe strany bankovky sa tlačia tlačou z plochy súčasne, čo zaručuje presnosť sútlače oboch strán. Z jednej strany

Časť sútlačovej značky na lícnej strane

Druhá časť sútlačovej značky z rubovej strany

Plasticitu tlače najlepšie vidieť na znakoch pre nevidiacich a označení nominálnej hodnoty bankovky

bankovky je viditeľná jedna časť a z druhej strany druhá časť obrazca. Jednotlivé linky obrazca na seba presne nadväzujú a celý obrazec vidieť len v priehľade proti zdroju svetla.

Na nových bankovkách je ochranná sútlačová značka umiestnená v pravom hornom rohu tlačového obrazca pri pohľade na bankovku z lícnej strany. Na novej stokorunovej bankovke v priehľade proti svetlu vytvára biele písmeno „S" v oranžovom poli.

Mikrotexty

Na lícnej a rubovej strane novej stokorunovej bankovky sú drobným, 0,2 mm vysokým písmom vytlačené údaje, ktoré sú viditeľné len pod lupou alebo mikroskopom. Nazývame ich mikrotexty. Nachádzajú sa na lícnej i rubovej strane bankovky a okrem informačného charakteru majú predovšetkým ochrannú funkciu.

Na lícnej strane je mikrotextom v ochrannom okienkovom prúžku vytlačené opakujúce sa číslo „100 Sk". Viacnásobne sa opakujúci mikrotext „100 Sk" vytlačený technikou tlače z hĺbky sa nachádza i v mikrotextovom riadku pod hodnotovým označením nominálnej hodnoty bankovky „STO SLOVENSKÝCH KORÚN" i v pravom okraji ornamentálnej plochy v pravom dolnom rohu lícnej strany bankovky. V kupónovej časti rubovej strany je technikou tlače z plochy vytlačený negatívny opakujúci sa mikrotext „100 Sk" a vo veľkom hodnotovom čísle negatívny mikrotext „NBS".

Ochranná striebristoleská metalická plocha

Umiestnená je ako obdĺžniková plocha v ľavom hornom rohu tlačového obrazca a pokrýva väčšiu časť hodnotového čísla. Podobná menšia plocha sa nachádza i v dolnej časti bankovky. Obe plochy sú spojené tenkými zvislými metalickými linkami.

Ochranná líniová štruktúra

Spôsobuje, že na kópii vznikne namiesto pôvodného vzhľadu bankovky prázdny priestor alebo svetlý tieň, ktorý je už na pohľad odlišný od originálu umiestneného na hornej a dolnej časti okrajov lícnej strany bankovky. Ochranná líniová štruktúra sa tlačí technológiou tlače z plochy a plynule prechádza zo svetlooranžovej do sivohnedej farby.

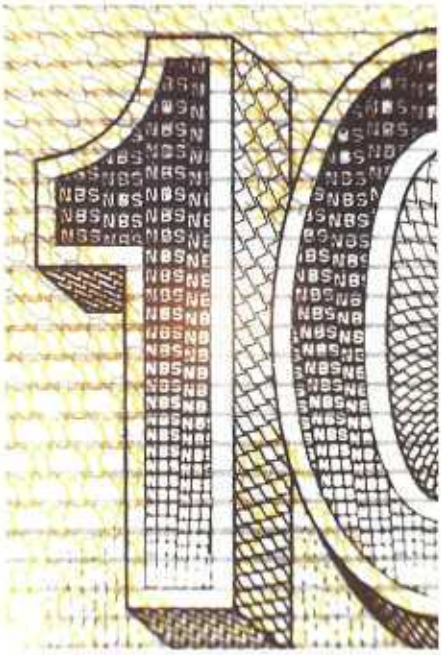

Časť pozitívneho opakujúceho sa mikrotextu. Je ním vyplnené veľké hodnotové číslo 100 na rubovej strane bankovky

Ochranná líniová štruktúra

Na rubovej strane je viacriadkový negatívny mikrotext s opakujúcim sa textom „100 Sk"

Okienkový ochranný prúžok s mikrotextom

Číslovanie

Ochrana bankoviek je zabezpečená i v spôsobe číslovania. Na novej bankovke je zvislé i vodorovné číslovanie. Označenie série bankovky je vytlačené vo vodorovnom smere vpravo dole pod portrétom Madony čiernou farbou a v zvislom smere zhora nadol v pravom hornom rohu kupónu tmavočervenou farbou, ktorá pod ultrafialovým svetlom svetielkuje. Označenie série a číslice vodorovne situovaného poradového čísla bankovky sa smerom zľava doprava zväčšujú a sú vytlačené špeciálnou magnetickou farbou.

Václav Fajt - autor ryteckého prepisu

Václav Fajt je významný český rytec strednej generácie. Špecializuje sa na rytecké prepisy výtvarných diel na bankovkách, poštových známkach a iných ceninách.

Nová stokorunová bankovka nie je prvá, na ktorej Václav Fajt realizoval rytecký prepis. Jeho meno je dobre známe i z poslednej emisie československých bankoviek. Na päťdesiatkorunovej bankovke realizoval portrét Ľudovíta Štúra, na bankovke s nominálnou hodnotou 10 Kčs portrét P. O. Hviezdoslava a vyryl zadnú stranu dvadsaťkorunovej bankovky z roku 1988. Na nových českých bankovkách je autorom ryteckého prepisu portrétu Františka Palackého na lícnej strane bankovky s hodnotou 1000 Kč, portrétu Boženy Němcovej na bankovke s hodnotou 500 Kč a rubových strán bankoviek s nominálnymi hodnotami 200 a 1000 Kč.

Václav Fajt je významným realizátorom česko-slovenských poštových známok z osemdesiatych rokov. Svoje práce vystavoval na niekoľkých samostatných výstavách - v štátnom zámku Kozel (1986), v Poštovom múzeu v Prahe (1992) a na súbornej výstave úžitkovej grafiky v Prahe (1993).

Tlač bankoviek

Tlačiareň Thomas De La Rue and Company Limited je nezávislá medzinárodná spoločnosť s hlavným sídlom vo Veľkej Británii. Jej pôsobnosť je v Európe, na Strednom a Ďalekom Východe, v Afrike a v Severnej a Južnej Amerike. Zamestnáva viac ako 9000 pracovníkov a 85 percent produkcie vyrába pre zahraničných zákazníkov. Prvú zákazku na tlač bankoviek dostala už v roku 1860.

Skúsenosti tlačiarne sú postavené na práci výskumných a vývojových tímov, skúmajúcich nové technológie na všetkých produktoch spoločnosti. Výsledkom je renomované svetové meno a postavenie firmy, ktorá cieľavedome vytvára podmienky na zvyšovanie kvality a všestrannosti v oblasti tlače bankoviek a ostatných cenných papierov.

Tlačiareň Thomas De La Rue and Company Limited disponuje šiestimi tlačiarňami bankoviek v Anglicku, na Malte, V Singapure, Srí Lanke, Honkongu a v Keni. Tlačí bankovky pre viac ako sto krajín sveta. Spoločnosť má tri hlavné divízie, ktoré navzájom úzko spolupracujú, aby zaistili komplexné služby zákazníkom.

Pri príprave bankoviek kombinuje táto tlačiareň tradičné rytecké práce s najmodernejšou computerovou technológiou. Takto pripravené návrhy pozadí spolu s vývojom nových ochranných prvkov chrániacich bankovky pred falšovaním umožňujú spoločnosti vyrábať bankovky s vysokou ochranou i špičkovým estetickým vzhľadom. Pri ich výrobe sa využívajú špeciálne technologické zariadenia a farby na výrobu cenín zo sesterských spoločností.

Tlačiareň Thomas De La Rue and Company Limited má nielen tradíciu, ale aj bohaté skúsenosti vo všetkých oblastiach tlače cenín - vo výrobe papiera, farieb, v tlačových technikách a vývoji ochranných prvkov. Pre Národnú banku Slovenska tlačí okrem stokorunovej bankovky i bankovky s nominálnou hodnotou 500 a 1000 Sk.

Text a foto: Ing. Štefan Fröhlich
Národná banka Slovenska

ELKOP s.r.o.
DOLNÝ KUBÍN

PONÚKA
NA ODPREDAJ
NEHNUTEĽNOSŤ

vhodnú pre pobočku, resp.
expozitúru banky
v centre mesta
Dolný Kubín

informácie:
tel. 0845/ 2182, 3664
fax 0845/ 2189, 2234
Ing. Ladislav Adamec

3. Mezinárodní finanční, investiční a bankovní veletrh • Brno - výstaviště: 22. - 25. 3. 1994

FIBEX

Vím, kde se spolehlivě uplatním

FIBEX se stal v průběhu dvou let své existence největším finančním veletrhem v Evropě. Vizitka v roce 1993: počet vystavovatelů: 239 z 12 zemí, obsazená výstavní plocha - 10.477 m², počet návštěvníků: 22.044.

Veletrh **FIBEX** se bude v roce 1994 výrazně orientovat na nové subjekty rodícího se kapitálového trhu v České republice a zve k účasti, kromě bank, spořitelen, pojišťoven a jejich dodavatelů, zejména investiční kapitálové fondy a společnosti, makléřské a brokerské firmy, burzovní společnosti, jako i poradenské a investiční firmy z tuzemska a zahraničí. Veletrh **FIBEX** otevírá nové možnosti transferu zahraničního kapitálu na perspektivní český trh. **FIBEX** zaujal přední evropské bankovní odborníky na čele s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj. Je čas se přihlásit a oslovit tisíce drobných a velkých akcionářů v naší zemi.

BVV

Informace a přihlášky pro vystavovatele:
Brněnské veletrhy a výstavy, a. s.
Ing. J. Kozel - manažer veletrhu
PP 491, Výstaviště 1
Tel.: 05/4115 2863, 4115 3227 • Fax: 05/4115 3064

NOMENKLATURA FIBEX '94

1. BANKY, SPOŘITELNY A JEJICH SLUŽBY
2. POJIŠŤOVNY A JEJICH SLUŽBY
3. BURZY A JEJICH SLUŽBY
4. INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI, SUBJEKTY KAPITÁLOVÉHO TRHU
5. FINANČNÍ A PORADENSKÉ SLUŽBY
6. KANCELÁŘSKÁ TECHNIKA A NÁBYTEK PRO FINANČNÍ A BANKOVNÍ SFÉRU
7. ZABEZPEČOVACÍ A SPOJOVÁ TECHNIKA
8. TISKÁRNY A MINCOVNY
9. POČÍTAČE MINCÍ A BANKOVEK, BANKOMATY, KREDITNÍ KARTY
10. SOFTWARE A HARDWARE PRO FINANČNÍ, BANKOVNÍ A PODNIKOVOU SFÉRU
11. HISTORIE PENĚŽNICTVÍ A NUMISMATIKA
12. BANKOVNÍ A FINANČNÍ PERIODIKA, ODBORNÁ LITERATURA
13. PROPAGAČNÍ PŘEDMĚTY PRO FINANČNÍ BANKOVNÍ SEKTOR

Termín pro podání přihlášky k účasti: 30. 10. 1993

Poštová banka, a. s., Bratislava

hľadá

pracovníkov na Úsek bankového systému do útvarov:

Odbor metodiky a projektovania
1. vedúceho oddelenia aplikačného programového vybavenia
Kvalifikačné požiadavky: skúsenosti s vedením pracovného tímu, VŠ
2. vedúceho systémového programového vybavenia
Kvalifikačné požiadavky: skúsenosti s vedením pracovného tímu, VŠ
3. analytika/ programátora pre oblasť bankového účtovníctva, príp. platobno-zúčtovacieho styku
Kvalifikačné požiadavky: prax v analýze/ automatizácii ekonomických agend, VŠ
4. špecialistu pre siete LAN/WAN
Kvalifikačné požiadavky: znalosti sieťových operačných systémov a dátovej komunikácie, VŠ

Odbor rozvoja produktov a bankových technológií
5. bankového analytika/technológa
Kvalifikačné požiadavky: prax v odbore, VŠ

Odbor investícií a technického rozvoja
6. pracovníka pre technickú a systémovú podporu LAN a WAN siete, PC techniky a rozvoj technickej základne bankového systému
Kvalifikačné požiadavky: VŠ príslušného zamerania, prax v odbore, aktívna znalosť anglického jazyka

Poštová banka, a. s., Bratislava tiež hľadá
7. pracovníkov pre oblasť kapitálových obchodov a finančného poradenstva
Kvalifikačné požiadavky: VŠ, preukázanie schopnosti pracovať v týchto oblastiach, znalosť angličtiny vítaná

Písomné ponuky s osobnými údajmi (dotazník) a životopisom zameraným na prehľad doterajšej odbornej praxe zašlite do 14 dní od uverejnenia inzerátu na adresu:
Poštová banka, P.O.Box 149, Gorkého 3, 814 99 Bratislava

Vyznačte číslo pozície, o ktorú máte záujem!

BODKA ZA LETOM

Ako ste na tom so zdravím? Nechýba Vám viac pohybu? Zamysleli ste sa už nad tým, že by to mohlo byť aj lepšie? Máte šancu. Ďalší ročník bude až na budúci rok a dovtedy toho stihnete... Niektorí zabodovali už tohto roku.

Prvé letné športové hry pracovníkov Národnej banky Slovenska o putovný pohár guvernéra sa uskutočnili v dňoch 24. a 25. septembra 1993 v letnom detskom tábore v Tesároch pri Topoľčanoch. Tým, ktorý sa ich nezúčastnili, priblížime aspoň trošku ich atmosféru.

Nádherné počasie - ako na objednávku - vydržalo po celé dva dni. Pestrofarebná jesenná príroda vytvárala dokonalú kulisu disciplínam, ktoré tu striedali jedna druhú, prípadne prebiehali súčasne. Ponuka na športové vyžitie bola bohatá: od branných pretekov, ktoré mali začiatok hneď po príchode už o 17-tej hodine a boli disciplínou iba pre dospelých, cez volejbal, futbal, stolný tenis až po detské súťaže - skok do diaľky, hod granátom na cieľ, či dômyselný beh do slimáka.

Celú akciu zorganizoval personálny odbor a treba dodať, že na veľmi dobrej úrovni. Stoštyri účastníkov z Bratislavy sa vošlo do dvoch autobusov. Ústredie posilnili i kolegovia a kolegyne z pobočiek Bratislava-mesto a Košice. A tak sa postretali starí známi i novoprijatí neznámi, ktorí však rýchlo našli spoločnú reč. Homogénne či zmiešané družstvá súťažiacich i divákov nepotrebovali dodržiavať oficiálny protokol. Srdečnosť a bezprostrednosť pri povzbudzovaní vydržali až do konca. K tejto atmosfére prispel i táborák s opekaním špekáčikov, či posedenie pri magnetofóne v jedálni. Každý si prišiel na svoje. Krásne počasie vylákalo niektorých „ pasívnych športovcov " na prechádzky do okolitých lesov, kde rástlo toľko hríbov...

Čas rýchlo plynul, bolo treba vyhodnotiť súťažiacich. Ceny sa odovzdávali nielen najlepším účastníkom, ale aj najaktívnejším športovcom, ktorí súťažili vo viacerých disciplínach. Najpočetnejšie zastúpené na súťaži boli hospodárske služby.Ich účastníkom nechýbala „ kondička " ani entuziazmus. Deti dostali diplomy a ako je to v takýchto prípadoch dobrým zvykom - sladkú odmenu.

Všeobecnú spokojnosť na tvárach prítomných na niekoľko sekúnd vystriedal údiv nad darom odborov, s ktorým nik nepočítal. Prekvapením boli tri žreby NIKÉ pre každého účastníka - zamestnanca banky. Netrvalo dlho a každý už vedel, čo vyhral. Nuž, našlo sa i pozvanie do televízie, ale podstatné bolo, že aj týmto darom sa podporila myšlienka humanity a spolupatričnosti, ktorá už akosi k športu patrí a sprevádzala toto podujatie po celé dva dni.

Keď prišli autobusy, mnohí si pomysleli, že by tam ešte zopár dní vydržali, aby oddialili príchod studených jesenných dní. Čas však nemožno zastaviť, možno ho iba tvorivo využiť. Moja matka zvykne vravieť o krásnom vydarenom dni: „ Kto včera zomrel, môže banovať." Vydarené dni boli, ale my sme živí, nemusíme teda banovať. Môžeme sa tešiť na budúci ročník. Určite sa zídeme vo väčšom počte.

Mária Pagáčová

Guvernér Národnej banky Slovenska v Bratislave
vyhlasuje konkurzné konanie na obsadenie funkcie

riaditeľa
pobočky Národnej banky Slovenska v Košiciach.

Kvalifikačné predpoklady:
vysokoškolské vzdelanie, vysoká úroveň organizačných a riadiacich schopností, aktívna znalosť anglického jazyka, najmenej 10 rokov praxe v oblasti bankovníctva, resp. financií.
Prihlášky do konkurzu prijíma personálny odbor **Národnej banky Slovenska, Štúrova 2, 818 54 Bratislava** do dvoch týždňov odo dňa zverejnenia.

K prihláške je potrebné priložiť osobný dotazník, pracovný životopis a overené fotokópie dokladov o dosiahnutom vzdelaní.

Safe Systems

Ďakujeme Vám za Vašu návštevu v našom stánku na výstave Finex '93

Sme tu vždy pre Vás ako komplexný poradca pre vybavenie Vašej banky

Vykonávame poradenstvo pokiaľ ide o všetky bezpečnostné normy a spôsoby organizácie
Projektujeme Vašu banku na kľúč
Dodáme Vám všetku techniku : trezorové miestnosti , pancierové peňažné skrine ,nočné trezory a automatické 24-hod.nájomné schránky, protipožiarne skrine na ochranu dátových nosičov,systém na ochranu dát s kódovaním , zariadenia na spracovanie bankoviek a mincí pre všetky veľkosti vrátane identifikácie falošných peňazí , elektronické zabezpečovacie systémy EZS , EPS , Video a kontrola vstupu, integrovaný riadiaci systém , bankový nábytok pre verejné a neverejné priestory až po zariadenia kancelárií.

Sme vždy pripravení poskytnúť Vám kompletný servis
Zariadenia sú inštalované našimi pracovníkmi
Produkujeme na Slovensku
Rozrastáme sa na Slovensku
Vytvárame nové pracovné príležitosti
Tešíme sa na spoluprácu s Vami

Safe Systems spol. s r.o.
Sabinovská 14
826 43 Bratislava
Tel./Fax.:07/237 758
P.O.Box 70
814 99 Bratislava
eurotel 0601201121

WHEN VALUE COUNTS®

BRANDT®

MODEL 8641W - 3D

POČÍTAČKA SO SÚČASNOU KONTROLOU VŠETKÝCH TROCH ROZMEROV BANKOVKY.
BEZPEČNE ROZOZNÁ KAŽDÚ NOMINÁLIU NOVEJ SLOVENSKEJ EMISIE BANKOVIEK.

DISTRIBÚCIU, ŠPECIALIZOVANÝ ZÁRUČNÝ A POZÁRUČNÝ SERVIS ZABEZPEČUJE
JEDINÉ AUTORIZOVANÉ OBCHODNÉ ZASTÚPENIE FIRMY BRANDT PRE SLOVENSKO.

Dimano®

Dimano a. s., Saratovská 26, 841 02 Bratislava, Tel.: 07/785 279, 07/785 306, Fax: 07/784 441